

**Sprawozdanie z działalności
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Lublinie
za rok 2017**

Zatwierdzone uchwałą Rady Nadzorczej Nr 27/2018 z dnia 23 marca 2018 r.

Spis treści

I. WPROWADZENIE	2
II. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH	3
1. RADA NADZORCZA.....	3
2. ZARZĄD	4
III. GOSPODARKA FINANSOWA	5
1. PRZYCHODY FUNDUSZU	5
2. ROZCHODY FUNDUSZU	6
2.1. FINANSOWANIE OCHRONY ŚRODOWISKA W PODZIALE NA DZIEDZINY	8
2.2. ZAWARTE UMOWY I DECYZJE UMORZENIOWE	12
3. SPRAWOZDANIE FINANSOWE.....	13
IV. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZU NA RZECZ POZYSKIWANIA I WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO – I i II OŚ PRIORYTETOWA	16
V. DZIEDZINY FINANSOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA	17
1. OCHRONA WÓD	17
2. GOSPODARKA WODNA	20
3. OCHRONA POWIETRZA	22
4. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GOSPODARKA ODPADAMI	25
5. OCHRONA PRZYRODY	28
6. EDUKACJA EKOLOGICZNA	31
7. MONITORING STANU ŚRODOWISKA	34
8. ZAPOBIEGANIE I LIKWIDACJA POWAŻNYCH AWARII I ICH SKUTKÓW.	34
9. INNE KIERUNKI POMOCY	35
VI. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA FUNDUSZU	36
VII. PODSUMOWANIE	36

I. WPROWADZENIE

W roku 2017 działalność Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie /zwanego dalej Funduszem/ opierała się o przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, jak również rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Działalność Funduszu w 2017 r. koncentrowała się na realizacji zadań i celów statutowych polegających w głównej mierze na: udzielaniu niskooprocentowanych pożyczek, dotacji, częściowych spłatach kapitału kredytów bankowych udzielanych przez Bank Ochrony Środowiska osobom fizycznym oraz na przekazywaniu środków państwowym jednostkom budżetowym, a także częściowym umarzaniu pożyczek. Dofinansowanie następowało w oparciu o przyjęte i zatwierdzone dokumenty na 2017 r. m.in. plan działalności i plan finansowy, listę przedsięwzięć priorytetowych, a także „Strategię działania WFOŚiGW w Lublinie na lata 2017-2020”.

Należy podkreślić, iż w 2017 r. Fundusz kontynuował wdrożony w 2016 r. projekt adresowany do osób fizycznych pn. EKODOM w formie preferencyjnych pożyczek z możliwością częściowego ich umorzenia. Finansowanie dotyczy inwestycji takich jak: wymiana kotłów węglowych na zasilane paliwem ekologicznym, budowa mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii na potrzeby gospodarstw domowych oraz budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. Celem programu jest ograniczenie emisji do atmosfery szkodliwych gazów i pyłów oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do wód, wzrost udziału energii pochodzącej z OZE w końcowym zużyciu energii, upowszechnianie nowoczesnych technologii służących ograniczeniu niskiej emisji na terenie województwa lubelskiego.

Głównymi kierunkami wydatkowania środków w 2017 r. były: ochrona powietrza 38,6%, ochrona wód 25,3%, gospodarka wodna 11,3%, zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków 9,3% oraz ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami 8,3% ogółu środków przeznaczonych na ochronę środowiska. Pozostałe środki przeznaczono m.in. na ochronę przyrody, edukację ekologiczną i monitoring stanu środowiska. Zrealizowana przez Fundusz pomoc finansowa stanowiła istotne wsparcie zwłaszcza dla jednostek samorządowych różnego szczebla – głównych beneficjentów tej pomocy.

Fundusz jedenasty rok pełnił rolę Instytucji Wdrażającej Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko /POIiŚ/ dla projektów z terenu województwa lubelskiego o wartości poniżej 25 mln euro w ramach dwóch osi priorytetowych, tj. I Gospodarka wodno-ściekowa oraz II Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.

Szczegółowy opis działalności w 2017 r. w zakresie gospodarki finansowej, kierunków finansowania zadań w poszczególnych dziedzinach ochrony środowiska, wielkości udzielonej pomocy finansowej i uzyskanych efektów ekologicznych i rzeczowych, a także działalność w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko przedstawione zostały w dalszej części sprawozdania.

II. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH

1. RADA NADZORCZA

Rada Nadzorcza Funduszu od 1 stycznia do 26 czerwca 2017 r. pracowała w 7-osobowym składzie:

1. Stanisław Majdański - Przewodniczący Rady – przedstawiciel Ministra Środowiska
2. Jan Kowalik - Sekretarz Rady – Wiceprzewodniczący Rady Regionalnej Rady Ochrony Przyrody
3. Józef Kuropatwa - przedstawiciel samorządu gospodarczego
4. Sławomir Struski - Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie
5. Adam Wasilewski - Wiceprzewodniczący Komisji Rozwoju Wsi i Ochrony Środowiska Sejmiku Województwa Lubelskiego
6. Stanisław Zięba - Wiceprzewodniczący Rady – przedstawiciel organizacji ekologicznych
7. Leszek Żelazny - Lubelski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017r. poz.898) ograniczającej skład osobowy rad nadzorczych wojewódzkich funduszy, Minister Środowiska Decyzją Nr 17 z dnia 27 czerwca 2017 r. powołał 5-osobową Radę Nadzorczą w składzie:

1. Stanisław Majdański - Przewodniczący Rady – przedstawiciel Ministra Środowiska,
2. Adam Rychliczek - Wiceprzewodniczący Rady – wyznaczony przez Sejmik Województwa Lubelskiego
3. Artur Jaśkowski - Członek Rady – wyznaczony przez Zarząd NFOŚiGW
4. Roman Niżnikowski - Członek Rady – wyznaczony przez Wojewodę Lubelskiego spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
5. Leszek Żelazny - Członek Rady – Lubelski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – wyznaczony przez Wojewodę Lubelskiego

W roku sprawozdawczym Rada Nadzorcza odbyła 12 posiedzeń, na których podjęła łącznie 119 uchwał. Większość z nich dotyczyła przyznania pomocy finansowej oraz częściowych umorzeń pożyczek. Rada zatwierdziła 63 pożyczki, 4 dotacje. Podjęte uchwały dotyczyły pożyczek i dotacji, których przyznanie leżało w kompetencjach ustawowych Rady, a których wartość jednostkowa przekraczała kwotę 149.640 zł, tj. 0,5% przychodów uzyskanych przez Fundusz w roku poprzednim. Rada pozytywnie rozpatrzyła 38 wniosków o częściowe umorzenie pożyczek. Pozostałe uchwały, w liczbie 14 – związane były z organizacją i funkcjonowaniem Funduszu. Spośród decyzji Rady Nadzorczej mających istotne znaczenie w tym zakresie warto wymienić:

- zatwierdzenie rocznego sprawozdania finansowego Funduszu za 2016 r.,
- zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Funduszu za 2016 r.,
- uchwalenie listy przedsięwzięć priorytetowych Funduszu, przewidzianych do dofinansowania w roku 2018,

- uchwalenie korekt planu działalności i planu finansowego Funduszu na rok 2017, w miesiącach: kwietniu, wrześniu i listopadzie 2017 r.,
- wybór oferty dotyczącej badania sprawozdania finansowego Funduszu za rok 2017,
- uchwalenie planu działalności i planu finansowego Funduszu na 2018 r.

Ponadto Rada Nadzorcza na bieżąco kontrolowała i wspomagała prace Zarządu, analizowała stan realizacji planu roku 2017 oraz dokonywała bieżącej analizy działalności w zakresie udzielonej pomocy, zapoznając się z informacjami o podjętych decyzjach

2. ZARZĄD

W skład Zarządu Funduszu w 2017 r. wchodził:

- Wojciech Piekarczyk - Prezes Zarządu
- Andrzej Gajak - Z-ca Prezesa Zarządu
- Grzegorz Nowakowski - Z-ca Prezesa Zarządu
- Lucjan Orgasiński - Z-ca Prezesa Zarządu

W roku sprawozdawczym Zarząd odbył 72 posiedzenia, podejmując 1245 uchwał, zaś jego prace koncentrowały się między innymi na:

- podejmowaniu uchwał o udzielenie pożyczek, dotacji, przyznawaniu środków państwowym jednostkom budżetowym oraz zatwierdzeniu częściowych spłat kapitału kredytów bankowych,
- przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie zadań ze środków Funduszu na posiedzenia Rady Nadzorczej,
- podejmowaniu decyzji o częściowym umarzeniu pożyczek oraz przygotowywaniu wniosków o umorzenie pożyczek, będących w gestii Rady Nadzorczej,
- realizowaniu uchwał i zaleceń Rady Nadzorczej,
- bieżącej analizie przychodów i rozchodów Funduszu,
- zagospodarowania okresowo wolnych środków,
- płynności finansowej i zdolności do realizowania zobowiązań,
- kontroli realizacji planu finansowo – rzeczowego w roku 2017,
- prowadzeniu negocjacji z wnioskodawcami, co do zakresu i formy pomocy finansowej udzielanej na inwestycje związane z ochroną środowiska,
- podejmowaniu decyzji o zmianie warunków zawartych umów,
- realizacji zadań Funduszu związanych z pełnieniem funkcji Instytucji Wdrażającej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013 dla osi priorytetowych: I Gospodarka wodno-ściekowa i II Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.

Członkowie Zarządu uczestniczyli w naradach i spotkaniach, m.in. z: Ministerstwem Środowiska, Zarządem NFOŚiGW, Bankiem Ochrony Środowiska, a także w naradach prezesów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W szerokim zakresie realizowana była współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego województwa lubelskiego.

III. GOSPODARKA FINANSOWA

1. PRZYCHODY FUNDUSZU

Podstawę gospodarki finansowej Funduszu w 2017 roku stanowią: roczny plan finansowy oraz plan działalności, uchwalone przez Radę Nadzorczą w listopadzie 2016 roku, korygowane następnie w kwietniu, wrześniu i listopadzie 2017 roku. Przewidywał on przychody wraz ze spłatą rat pożyczek na poziomie 74.356.000 zł. Faktyczne wykonanie wyniosło 75.645.045 zł i było wyższe od planowanego o 1.289.045 zł (1,7%) oraz niższe o 6.581.700 zł (8,0%) od przychodów uzyskanych w 2016 r. (tab. 1).

Plan przychodów w 2017 roku został przekroczony w następujących pozycjach: przychody z tytułu opłat i kar o 180.637 zł (1,0%), spłaty rat kapitałowych pożyczek o 662.783 zł (1,4%), przychody z tytułu oprocentowania lokat i rachunków bankowych o 739.558 zł (92,4%), wpływy z nadwyżek dochodów gmin z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska oraz kary z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach o 21.859 zł, dotacje z budżetu państwa w ramach Pomocy Technicznej POIiŚ o 67.655 zł (250,6%) oraz pozostałe przychody o 23.400 zł (3,7%) (gdzie 583.162 zł stanowi rozwiązana rezerwa dotycząca umowy pożyczki z Biomedem Lublin). Nieznacznie poniżej planowanych wartości na rok 2017 plasowały się przychody z oprocentowania pożyczek o 406.847 zł (6,2%).

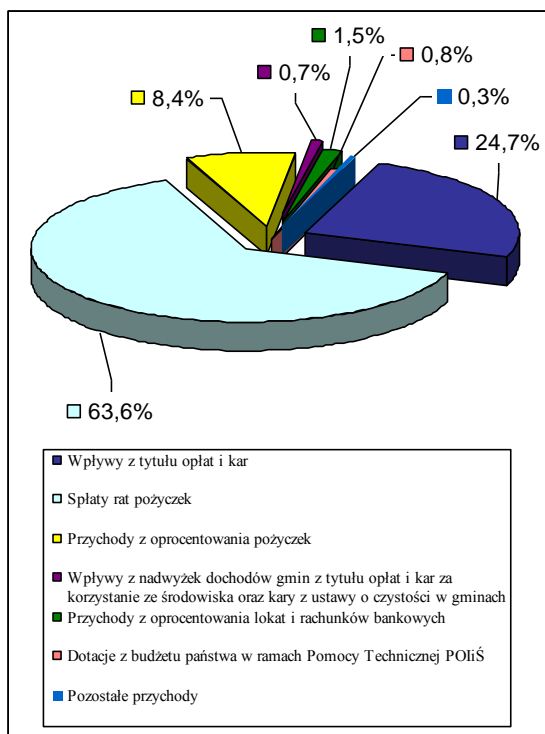
Tab. 1. Szczegółowa struktura przychodów i wpływów w 2017 r. na tle wykonania 2016 r. oraz planu na 2017 r. (w zł i %).

Wyszczególnienie	Wykonanie 2016	Plan 2017	Wykonanie 2017	% 4:2	% 4:3
1	2	3	4	5	6
Wpływy z tytułu opłat i kar	20 305 570	18 700 000	18 880 637	93,0	101,0
Spłaty rat pożyczek	52 298 831	47 600 000	48 262 783	92,3	101,4
Przychody z oprocentowania pożyczek	6 907 841	6 600 000	6 193 153	89,7	93,8
Wpływy z nadwyżek dochodów gmin z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska oraz kary z ustawy o czystości w gminach	604 205	0	21 859	3,6	X
Przychody z oprocentowania lokat i rachunków bankowych	1 247 070	800 000	1 539 558	123,5	192,4
Dotacje z budżetu państwa w ramach Pomocy Technicznej POIiŚ	663 494	27 000	94 655	14,3	350,6
Pozostałe przychody	199 734	629 000	652 400	326,6	103,7
Razem	82 226 745	74 356 000	75 645 045	92,0	101,7

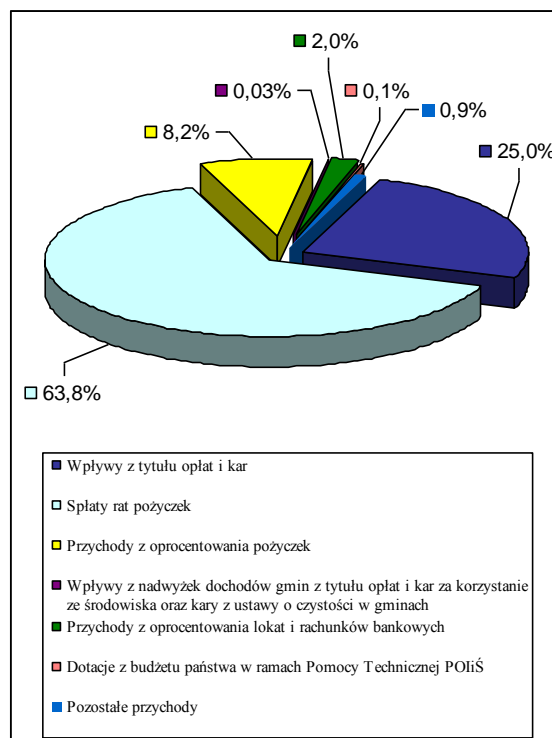
Niemalże we wszystkich pozycjach przychodów odnotowano spadek wartości w stosunku do 2016 r. i tak: największy procentowy spadek wystąpił wśród wpływów z tytułu nadwyżek dochodów gmin z opłat i kar za korzystanie ze środowiska oraz kar wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach o 582.346 zł, tj. o 96,4% oraz wpływów z dotacji z budżetu państwa w ramach Pomocy Technicznej POIiŚ o 568.839 zł (85,7%), co spowodowane było zakończeniem okresu obowiązywania programu 2007–2013 i zmniejszeniem zakresu realizowanych zadań przez WFOŚiGW w Lublinie w charakterze Instytucji Wdrażającej. Zmniejszenie wartości wypłaconych pożyczek spowodowało spadek spłat rat pożyczek o 4.036.048 zł (7,7%) oraz przychodów z oprocentowania tychże pożyczek

o 714.688 zł (10,3%). Najmniejszy procentowy spadek przychodów odnotowano z wpływów z tytułu opłat i kar, tj. o 1.424.933 zł (7,0%) w stosunku do roku poprzedniego.

Zdecydowany wzrost przychodów w odniesieniu do roku 2016 wystąpił z tytułu oprocentowania lokat i rachunków bankowych o 292.488 zł (23,5%) oraz w pozycji pozostałe przychody o 452.666 zł (226,6%), co wynika z rozwiązania rezerwy na kwotę 583.162 zł.

Wykres 1. Struktura przychodów w 2016 r.

Wykres 2. Struktura przychodów w 2017 r.

Największy udział w przychodach Funduszu zarówno w 2016 r., jak i w 2017 r. (wykres 1 i 2), stanowiły wpływy z tytułu spłaty rat kapitałowych pożyczek (63,8%) oraz wpływy z opłat i kar za gospodarce korzystanie ze środowiska (25,0%). Kolejne pozycje to przychody z oprocentowania pożyczek, z oprocentowania lokat i rachunków. Udział pozostałych przychodów jest marginalny.

2. ROZCHODY FUNDUSZU

W 2017 roku Wojewódzki Fundusz zrealizował rozchody i koszty w kwocie 55.612.703 zł (tab. 2). W stosunku do wartości planowanych wykonanie rozchodów było niższe o 5.919.297 zł (9,6%). Na ten spadek największy wpływ miało niższe wykonanie wypłat pożyczek o 4.864.549 zł (10,6%), dotacji o 640.371 zł (8,5%), kosztów utrzymania biura o 257.957 zł (4,5%), pozostałych kosztów i wydatków o 69.944 zł (22,7%), środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym o 26.253 zł (1,8%), dopłat do odsetek o kredytów, częściowych spłat kapitału kredytów bankowych oraz nagród o 52.090 zł (7,9%).

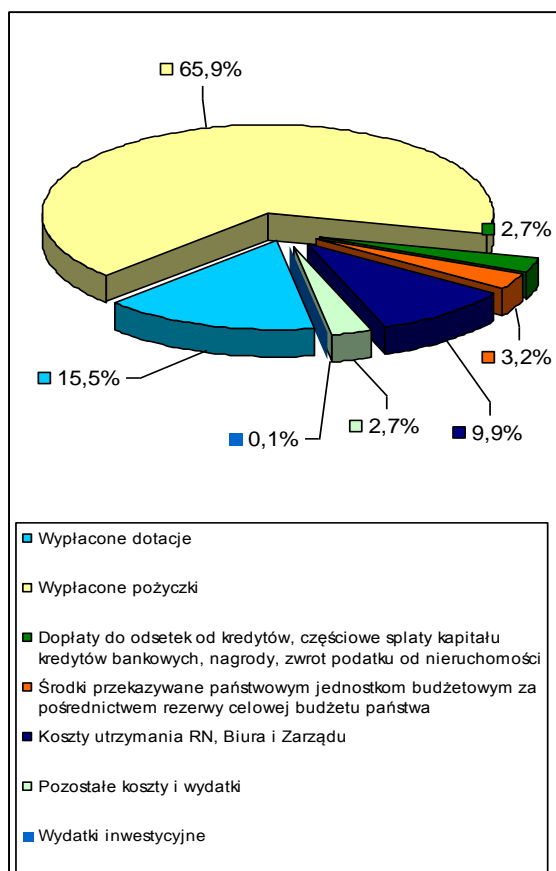
W porównaniu z rokiem 2016 nastąpił wzrost rozchodów o 1.293.239 zł (2,4%). Największy odnotowano w wypłatach pożyczek – o 5.141.428 zł (14,4%). W prawie wszystkich pozostałych pozycjach odnotowano spadki, z czego największy w pozostałych kosztach i wydatkach o 1.304.527 zł (87,2%), a związane jest to z koniecznością utworzenia w 2016 r. rezerw i aktualizacją wartości akcji BOŚ Bank SA. Takiej potrzeby nie było w 2017 r.

Sprawozdanie z działalności WFOŚiGW w Lublinie za rok 2017

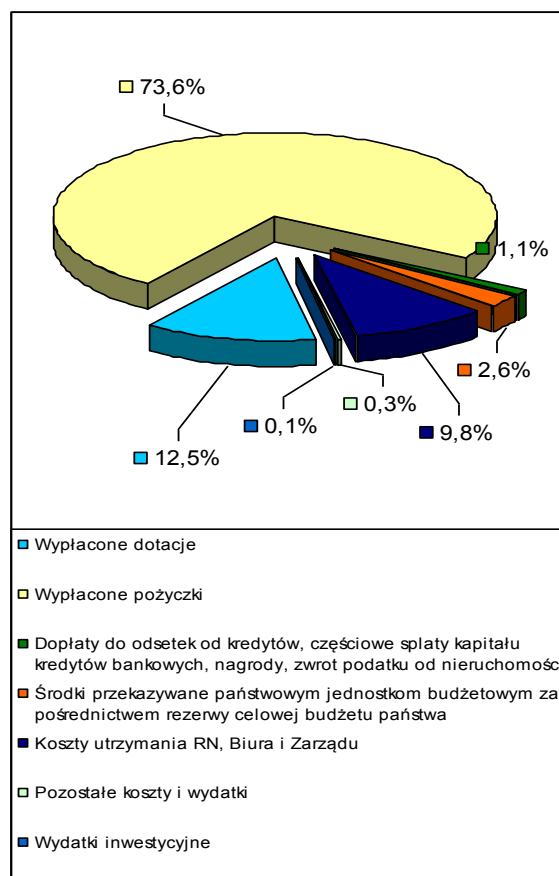
Tab. 2. Szczegółowa struktura rozchodów w 2017 r. na tle wykonania w 2016 r. oraz planu na rok 2017 (w zł i %).

ROZCHODY	Wykonanie 2016	Plan 2017	Wykonanie 2017	% 4 : 2	% 4 : 3
1	2	3	4	5	6
Ogółem	54 319 464	61 532 000	55 612 703	102,4	90,4
Wyплаcone dotacje	8 426 669	7 561 000	6 920 629	82,1	91,5
Wyплаcone pożyczki	35 794 023	45 800 000	40 935 451	114,4	89,4
Dopłaty do odsetek od kredytów, częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych, nagrody, zwrot podatku od nieruchomości	1 452 432	661 000	608 910	41,9	92,1
Środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa	1 736 139	1 499 000	1 472 747	84,8	98,2
Koszty utrzymania RN, Biura i Zarządu	5 363 246	5 704 000	5 446 043	101,5	95,5
Pozostałe koszty i wydatki	1 496 583	262 000	192 056	12,8	73,3
Wydatki inwestycyjne	50 372	45 000	36 867	73,2	81,9

W strukturze rozchodów Funduszu (wykres 3 i 4) największy udział, zarówno w 2016 r., jak i w 2017 r., stanowiły wypłaty pożyczek. Ich udział w rozchodach 2017 r. ogółem wyniósł 73,6% i był wyższy w porównaniu z rozchodami roku poprzedniego o 7,7 punktu procentowego.

Wykres 3. Struktura rozchodów w 2016 r.

Wykres 4. Struktura rozchodów w 2017 r.

Udział dotacji w strukturze rozchodów wyniósł 12,5% i był niższy o 3 punkty procentowe od wskaźnika uzyskanego w 2016 r. Pozostałe pozycje rozchodów stanowią mniejsze wielkości. Koszty funkcjonowania WFOŚiGW w Lublinie to 9,8% ogółu wydatków w 2017 r. czyli mniej o 0,1 punktu procentowego w porównaniu do 2016 r. Dopłaty do oprocentowania kredytów, częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych oraz zwrot gminom utraconych dochodów z tytułu podatku od nieruchomości stanowią 1,1% ogółu wydatków. Środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa stanowią 2,6%. Pozostałe koszty i wydatki w strukturze 2017 r. wyniosły 0,3%, natomiast wydatki inwestycyjne 0,1% rozchodów.

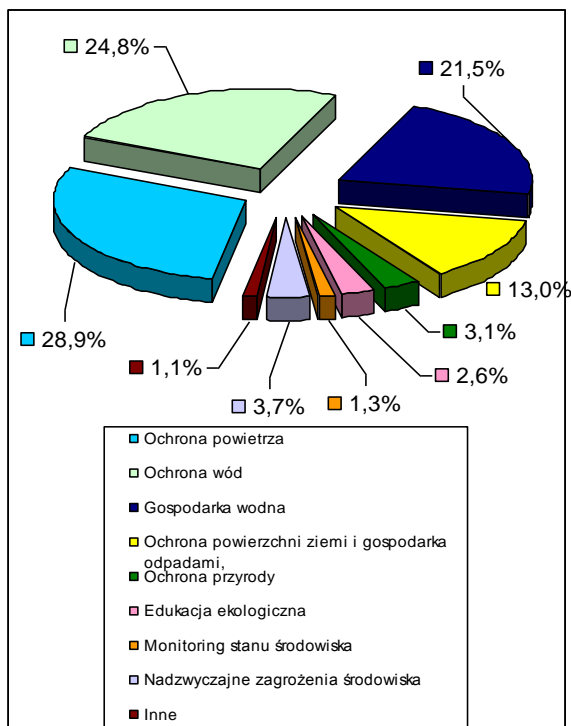
2.1.FINANSOWANIE OCHRONY ŚRODOWISKA W PODZIALE NA DZIEDZINY

Finansowanie ochrony środowiska wg dziedzin wynikało z założeń przyjętych w „Planie działalności Funduszu na 2017 r.”, „Liście przedsięwzięć priorytetowych przewidzianych do dofinansowania w 2017 r.” oraz w „Zasadach udzielania i umarzania pożyczek oraz trybie i zasadach udzielania i rozliczania dotacji ze środków WFOŚiGW w Lublinie”.

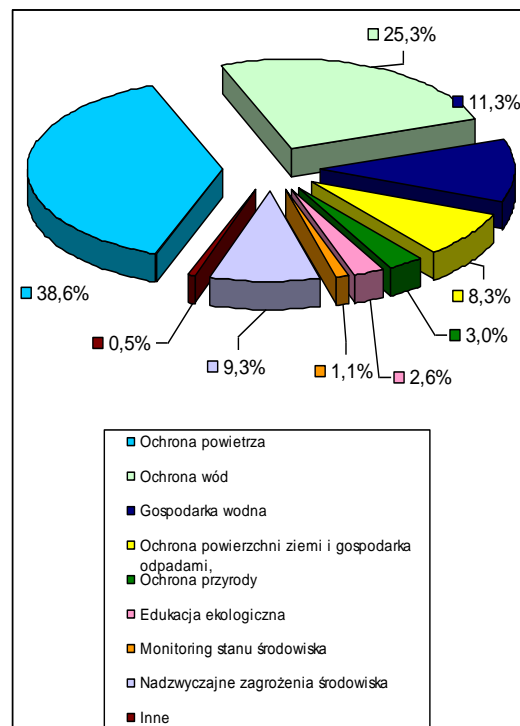
Struktura pomocy finansowej wypłaconej w 2017 r., obejmująca łącznie pożyczki, dotacje, środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym, częściową spłatę kapitału kredytów bankowych oraz dopłaty do oprocentowania kredytów, w podziale na dziedziny kształtowała się następująco: *ochrona powietrza – 38,6%, ochrona wód – 25,3%, gospodarka wodna – 11,3%, nadzwyczajne zagrożenia środowiska – 9,3%, ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami – 8,3%, ochrona przyrody – 3,0% edukacja ekologiczna – 2,6%, monitoring stanu środowiska – 1,1% oraz inne – 0,5%*. (tab. 3, wykres 5 i 6).

Tab. 3. Struktura wypłaconej pomocy finansowej w formie pożyczek, dotacji, przekazania środków państwowym jedn. budżetowym, dopłat do oprocentowania kredytów, częściowej spłaty kapitału kredytów bankowych w 2016 r. i 2017 r. według dziedzin (w zł i %)

Wydatki	Wykonanie 2016	%	Wykonanie 2017	%	% 4 : 2
1	2	3	4	5	6
Ogółem	47 406 214	100,0	49 937 737	100,0	105,3
Ochrona powietrza	13 687 250	28,9	19 291 033	38,6	140,9
Ochrona wód	11 763 406	24,8	12 632 394	25,3	107,4
Gospodarka wodna	10 177 001	21,5	5 641 934	11,3	55,4
Ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami,	6 159 746	13,0	4 165 463	8,3	67,6
Ochrona przyrody	1 452 994	3,1	1 498 319	3,0	103,1
Edukacja ekologiczna	1 249 526	2,6	1 288 313	2,6	103,1
Monitoring stanu środowiska	620 006	1,3	545 254	1,1	87,9
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	1 767 498	3,7	4 650 232	9,3	263,1
Inne	528 787	1,1	224 795	0,5	42,5

Wykres 5. Struktura finansowania zadań ekologicznych wg dziedzin w 2016 r.

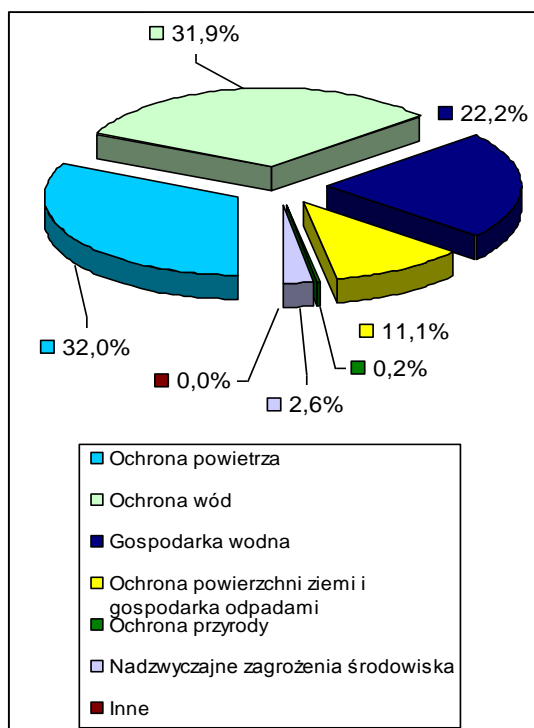

Wykres 6. Struktura finansowania zadań ekologicznych wg dziedzin w 2017 r.

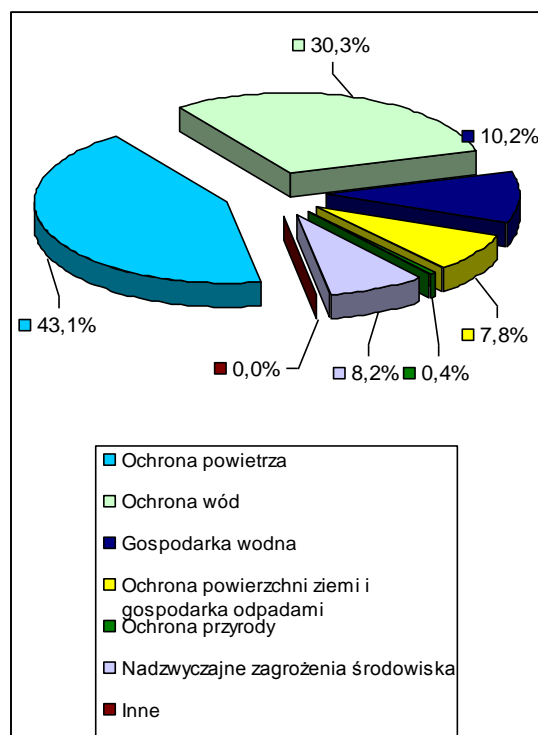
Największy udział w pomocy finansowej ogółem udzielanej przez Fundusz stanowią pożyczki. Zmiany w strukturze wypłat pożyczek w poszczególnych dziedzinach w latach 2016 i 2017 są odbiciem zmian w strukturze udzielonej pomocy finansowej ogółem.

Tab. 4. Struktura wypłaconych pożyczek w 2016 r. i 2017 r. według dziedzin (w zł i %)

Pożyczki	Wykonanie 2016	%	Wykonanie 2017	%	% 4 : 2
1	2	3	4	5	6
Ogółem	35 794 023	100,0	40 935 451	100,0	114,4
Ochrona powietrza	11 447 779	32,0	17 631 958	43,1	154,0
Ochrona wód	11 417 143	31,9	12 416 467	30,3	108,8
Gospodarka wodna	7 956 429	22,2	4 169 931	10,2	52,4
Ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami	3 994 413	11,1	3 177 295	7,8	79,5
Ochrona przyrody	60 000	0,2	189 000	0,4	315,0
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	918 259	2,6	3 350 800	8,2	364,9
Inne	0	0,0	0	0,0	X

Wykres 7. Struktura wypłaconych pożyczek wg dziedzin w 2016 r.

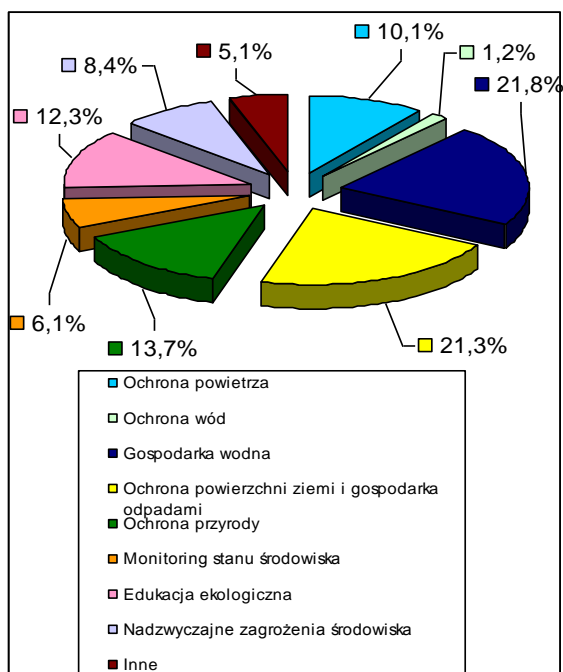

Wykres 8. Struktura wypłaconych pożyczek wg dziedzin w 2017 r.

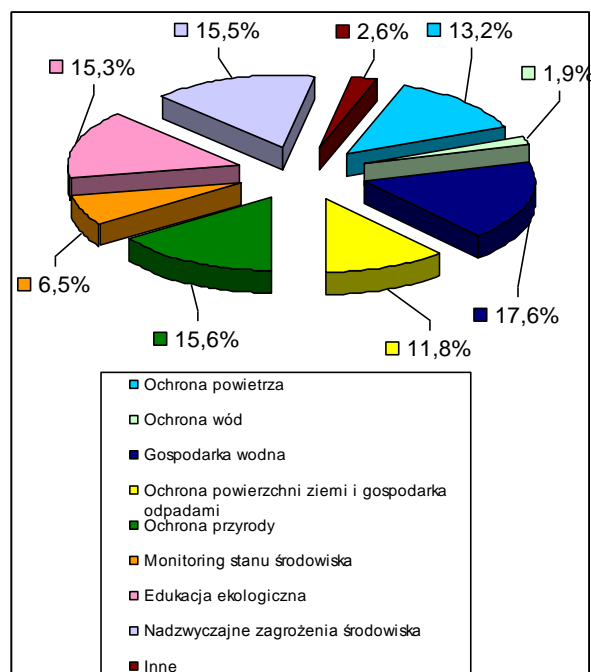
Środki w formie pożyczek zostały skierowane odpowiednio na: *ochronę powietrza* – 43,1%, *ochronę wód* – 30,3%, *gospodarkę wodną* – 10,2%, *nadzwyczajne zagrożenia środowiska* – 8,2%, *ochronę powierzchni ziemi i gospodarkę odpadami* – 7,8%, *ochronę przyrody* – 0,4%. Szczegółowe informacje o wielkości dofinansowania zadań realizowanych w poszczególnych dziedzinach w formie pożyczek w 2016 r. i 2017 r. oraz ich strukturę przedstawia tab. 4 oraz wykres 7 i 8.

Tab. 5. Struktura wypłaconych dotacji oraz środków przekazanych państwowym jednostkom budżetowym w 2016 r. i 2017 r. według dziedzin (w zł i %)

Dotacje oraz przekazania środków pjb	Wykonanie 2016	%	Wykonanie 2017	%	% 4 : 2
1	2	3	4	5	6
Ogółem	10 162 808	100,0	8 393 376	100,0	82,6
Ochrona powietrza	1 030 363	10,1	1 111 907	13,2	107,9
Ochrona wód	115 000	1,2	163 438	1,9	142,1
Gospodarka wodna	2 220 572	21,8	1 472 003	17,6	66,3
Ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami	2 165 333	21,3	988 168	11,8	45,6
Ochrona przyrody	1 392 994	13,7	1 309 319	15,6	94,0
Monitoring stanu środowiska	620 006	6,1	545 254	6,5	87,9
Edukacja ekologiczna	1 249 526	12,3	1 288 313	15,3	103,1
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	849 239	8,4	1 299 432	15,5	153,0
Inne	519 775	5,1	215 542	2,6	41,5

Wykres 9. Struktura wypłaconych dotacji oraz środków przekazanych państwowym jednostkom budżetowym wg dziedzin w 2016 r.

Wykres 10. Struktura wypłaconych dotacji oraz środków przekazanych państwowym jednostkom budżetowym wg dziedzin w 2017 r.

Kolejną formą pomocy finansowej były dotacje oraz środki przekazane państwowym jednostkom budżetowym. Główne dziedziny finansowania zadań w tej formie w 2017 r. to: *gospodarka wodna* – 17,6%, *ochrona przyrody* – 15,6%, *nadzwyczajne zagrożenia środowiska* – 15,5%, *edukacja ekologiczna* – 15,3%, *ochrona powietrza* – 13,2%, *ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami* – 11,8%, *monitoring stanu środowiska* – 6,5%, *ochrona wód oraz pozostałe dziedziny* 4,5%. Szczegółowe informacje o wielkości zadań realizowanych w poszczególnych dziedzinach w formie dotacji w 2016 i 2017 r. oraz ich strukturę przedstawia tab. 5, wykres 9 i 10.

Od 2014 r. Wojewódzki Fundusz udziela pomocy finansowej w formie częściowej spłaty kapitału kredytów bankowych zaciągniętych przez osoby fizyczne w Banku Ochrony Środowiska S.A. na zadania z zakresu ochrony środowiska. W 2017 roku podpisano na ten cel 77 umów i wydatkowano kwotę 598.370 zł skierowanych na *ochronę powietrza* – 546.006 zł (91,2%) oraz *ochronę wód* – 52.364 zł (8,8%).

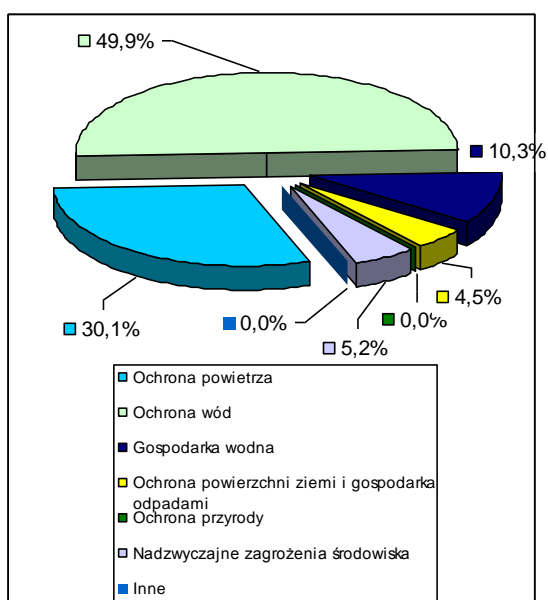
W ramach swojej statutowej działalności Fundusz udziela także pomocy finansowej w formie dopłat do oprocentowania kredytów udzielanych przez Bank Ochrony Środowiska S.A. na zadania związane z ochroną środowiska. W 2017 r. dopłaty te wyniosły 1.287 zł.

Ponadto wypłacono 9.253 zł w formie zwrotów gminom podatku od nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa gruntów pokrytych wodami.

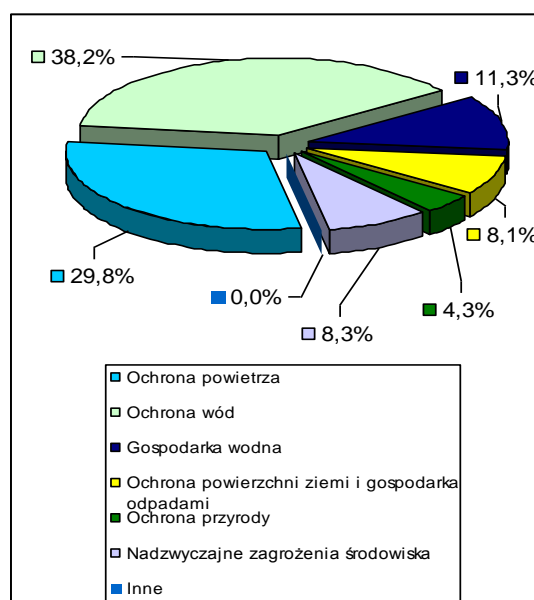
Znaczącą formą finansowania ochrony środowiska były umorzenia pożyczek. Struktura umorzeń pożyczek jest odzwierciedleniem finansowania poszczególnych dziedzin ochrony środowiska w latach poprzednich. Największą wartość umorzonych pożyczek odnotowano w dziale *ochrona wód* – 38,2% ogółu umorzeń, kolejne pozycje zajmują *ochrona powietrza* – 29,8%, *gospodarka wodna* – 11,3%, *nadzwyczajne zagrożenia środowiska* – 8,3%, *ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami* – 8,1%, *ochrona przyrody* – 4,3%. (tab.6, wykres 11 i 12).

Tab. 6. Struktura umorzeń pożyczek udzielonych w 2016 r. i 2017 r. według dziedzin (w zł i %)

Umorzenia	Wykonanie 2016	%	Wykonanie 2017	%	% 4 : 2
1	2	3	4	5	6
Ogółem	4 749 015	100,0	3 341 418	100,0	70,4
Ochrona powietrza	1 428 834	30,1	996 632	29,8	69,8
Ochrona wód	2 366 745	49,9	1 277 385	38,2	54,0
Gospodarka wodna	490 080	10,3	376 673	11,3	76,9
Ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami	215 898	4,5	272 139	8,1	126,0
Ochrona przyrody	0	0,0	142 354	4,3	X
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	247 458	5,2	276 235	8,3	111,6
Inne	0	0,0	0	0,0	X

Wykres 11. Struktura umorzonych pożyczek wg dziedzin w 2016 r.

Wykres 12. Struktura umorzonych pożyczek wg dziedzin w 2017 r.

2.2. ZAWARTE UMOWY I DECYZJE UMORZENIOWE

W 2017 r. Fundusz zawarł 458 umów pożyczkowych na kwotę 68.090.725 zł, 445 umów dotacji i przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 9.797.426 zł, częściowo umorzył 66 pożyczek na kwotę 3.341.418 zł oraz udzielił 77 dopłat w postaci częściowej spłaty kapitału kredytów bankowych o wartości 598.370 zł. W porównaniu do 2016 r. nastąpił znaczny spadek przeciętnej wysokości zawartej pożyczki z 295.039 zł do 148.670 zł, na co wpływ mają m.in. umowy pożyczek zawarte z osobami fizycznymi w ramach programu EKODOM, których zawarto 351 o łącznej wartości 7.553.785 zł. Średnia wartość umowy zawartej w programie EKODOM wyniosła 21.521 zł. Średnia wartość zawartej umowy dotacji zmalała z 26.213 zł do 22.017 zł w 2017 r. Znacząco spadło również przeciętne umorzenie pożyczki w 2017 r. i wynosiło 50.628 zł w porównaniu do 70.881 zł w 2016 r.

Tab. 7. Ilość i wartość zawartych umów pożyczek, dotacji i częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych oraz umorzeń w latach 2015 - 2017 (w zł).

Zawarte umowy	2015 r.		2016 r.		2017 r.	
	ilość	wartość	ilość	wartość	ilość	wartość
Pożyczki	105	53 288 620	101	29 798 990	458	68 090 725
Dotacje i przekazania śr. pjb	437	10 796 855	434	11 376 396	445	9 797 426
Częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych	176	1 203 958	167	1 424 851	77	598 370
Umorzenia	53	4 993 408	67	4 749 015	66	3 341 418

Wyplacone w 2017 r. środki finansowe na ochronę środowiska dotyczą w przeważającej części umów pożyczek i dotacji. Należy zaznaczyć, że część z nich stanowią umowy wieloletnie, z których wynikają zobowiązania do realizacji w latach następnych. Na koniec 2017 r. wielkość zobowiązań warunkowych z tytułu zawartych umów pożyczek, dotacji i dopłat do kredytów wyniosła 36.328.366 zł.

3. SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 2342 ze zm.) oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. z 2010 r., Nr 226, poz. 1479), WFOŚiGW w Lublinie sporządził na koniec 2017 r. roczne sprawozdanie finansowe, które było przedmiotem badania przez firmę Biuro Audytorskie Wojciech Sadowski w Lublinie. Sprawozdanie uzyskało pozytywną opinię biegłego rewidenta. Bilans oraz rachunek zysków i strat przedstawia tabela 8 i 9.

Tab. 8. Bilans na dzień 31.12.2017 r. i jego dynamika w porównaniu do stanu na dzień 31.12.2016 r.

L.p.	Wyszczególnienie	2016	2017	% 4 : 3
1	2	3	4	5
AKTYWA				
A	AKTYWA TRWAŁE	120 340 444	108 179 371	89,9
I	Wartości niematerialne i prawne	21 333	22 424	X
	1 Inne wartości niematerialne i prawne	21 333	22 424	X
II	Rzeczowe aktywa trwałe	964 063	900 979	93,5
	1 Środki trwałe	964 063	900 979	93,5
	Grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania)	95 838	95 838	100,0
	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	821 677	778 246	94,7
	Urządzenia techniczne i maszyny	39 209	21 259	54,2
	Środki transportu	0	0	X
	Inne środki trwałe	7 339	5 636	X
III	Należności długoterminowe	118 501 730	106 419 662	89,8
	Od pozostałych jednostek	118 501 730	106 419 662	89,8
IV	Inwestycje długoterminowe	853 318	836 306	98,0
	Udziały i akcje	853 318	836 306	98,0
B	AKTYWA OBROTOWE	135 017 420	150 181 586	111,2
I	Zapasy	0	0	X

Sprawozdanie z działalności WFOŚiGW w Lublinie za rok 2017

II	Należności krótkoterminowe	47 843 763	49 628 892	103,7
	1 Należności od pozostałych jednostek	47 843 763	49 628 892	103,7
	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty do 12 m-cy	77	291	377,9
	z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społ.	0	0	X
	inne	47 843 686	49 628 601	103,7
III	Inwestycje krótkoterminowe	87 004 756	100 416 491	115,4
	1 Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	87 004 756	100 416 491	115,4
	środki pieniężne w kasie i na rachunkach	4 504 756	916 491	20,3
	inne środki pieniężne	82 500 000	99 500 000	120,6
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	168 901	136 203	80,6
AKTYWA RAZEM		255 357 864	258 360 957	101,2

PASywa

A KAPITAŁ (FUNDUSZ) WŁASNY		236 068 527	245 468 986	104,0
I	Kapitał (fundusz) podstawowy	218 997 219	225 701 049	103,1
II	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	10 367 478	10 367 478	100,0
III	Zysk (strata) netto	6 703 830	9 400 459	140,2
B ZOBOWIĄZANIA I REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA		19 289 337	12 891 971	66,8
I	Rezerwy na zobowiązania	0	0	X
	1 Pozostałe rezerwy	0	0	X
II	Zobowiązania długoterminowe	12 435 033	6 035 033	48,5
	2 Wobec pozostałych jednostek	12 435 033	6 035 033	48,5
	kredyty i pożyczki	12 435 033	6 035 033	48,5
III	Zobowiązania krótkoterminowe	6 854 304	6 856 938	100,0
	1 Wobec pozostałych jednostek	6 850 607	6 853 043	100,0
	kredyty i pożyczki	6 400 000	6 400 000	X
	inne zobowiązania finansowe	50 605	364	
	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności do 12 m-cy	0	17 419	X
	z tytułu podatków, ceł ubezpieczeń i innych świadczeń	246 161	276 048	112,1
	z tytułu wynagrodzeń	153 841	159 212	103,5
	inne	0	0	X
	2 Fundusze specjalne	3 697	3 895	105,4
IV	Rozliczenia międzyokresowe	0	0	X
	Inne rozliczenia międzyokresowe	0	0	X
PASYWA RAZEM		255 357 864	258 360 957	101,2

W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił wzrost aktywów Funduszu o 3.003.093 zł (1,2%).

Należności z tytułu wypłaconych pożyczek zostały w bilansie wykazane w wartości netto, tzn. zostały skorygowane o utworzone rezerwy z tytułu pożyczek trudnych (pożyczkobiorcy w upadłości). Na koniec 2017 r. rezerwy te wyniosły 346.601 zł. W porównaniu do roku poprzedniego, nastąpił spadek należności z tytułu wypłaconych pożyczek o 10.298.502 zł (6,2%).

Majątek Funduszu jest finansowany w 95,0% przez fundusze własne oraz w 5,0% przez zobowiązania. Na koniec 2017 r. stan funduszu własnego wynosił 245.468.986 zł.

Tab. 9. Rachunek zysków i strat za rok 2017 i jego dynamika w porównaniu do stanu na dzień 31.12.2016r.

L.p.	Wyszczególnienie	2016	2017	% 4 : 3
1	2	3	4	5
A.	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi	20 909 775	18 902 496	90,4
I	Oplaty i kary ekologiczne	20 891 210	18 880 637	90,4
II	Pozostałe przychody	18 565	21 859	X
B.	Koszty działalności operacyjnej	21 727 501	17 789 747	81,9
I	Wydatki związane z finansowaniem ochrony środowiska	16 364 254	12 343 704	75,4
	- dotacje oraz dopłaty do oprocentowania kredytów	11 612 190	9 002 286	77,5
	- umorzenia ustawowe pożyczek	4 749 015	3 341 418	70,4
	- nagrody na rzecz ochrony środowiska	3 049	0	X
II	Koszty funkcjonowania organów i biura	5 363 247	5 446 043	101,5
C.	Zysk (strata) na sprzedaży (A - B)	-817 726	1 112 749	-136,1
D.	Pozostałe przychody operacyjne	732 078	163 892	22,4
I	Dotacje	663 494	94 655	14,3
II	Inne przychody operacyjne	68 584	69 237	101,0
E.	Pozostałe koszty operacyjne	8 687	11 329	130,4
F.	Zysk (strata) na działalności operacyjnej (C + D - E)	-94 335	1 265 312	-1 341,3
G.	Przychody finansowe	8 286 061	8 315 874	100,4
I	Dywidendy i udziały w zyskach	0	0	X
II	Odsetki	8 154 911	7 732 711	94,8
III	Zysk ze zbycia inwestycji	0	0	X
IV	Aktualizacja wartości inwestycji	131 150	583 163	X
V	Inne	0	0	X
H.	Koszty finansowe	1 487 896	180 727	12,1
I	Odsetki	230 592	163 715	71,0
II	Aktualizacja wartości inwestycji	674 142	17 012	2,5
III	Inne	583 162	0	X
I.	Zysk (strata) brutto z działalności gospodarczej (F + G - H)	6 703 830	9 400 459	140,2
J.	Podatek dochodowy	0	0	X
K.	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0	0	X
L.	Zysk (strata) netto (I-J-K)	6 703 830	9 400 459	140,2

W związku z obowiązującymi przepisami, do „przychodów ze sprzedaży i zrównanych z nimi” zaliczane są wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska oraz nadwyżki dochodów gmin z opłat i kar z tytułu ochrony środowiska, natomiast do kosztów działalności operacyjnej wliczone zostały wypłacone dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów, częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych oraz przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym, umorzenia pożyczek, a także koszty związane z utrzymaniem biura.

Wygenerowany zysk netto w wysokości 9.400.459 zł jest wyższy od zysku z roku poprzedniego o 2.696.629 zł (40,2%). Został w całości przeznaczony na zwiększenie funduszu statutowego.

Przychody mające wpływ na wynik wyniosły 27.382.262 zł i były niższe od przychodów ubiegłego roku o 2.545.652 zł (8,5%).

Koszty mające wpływ na wynik wyniosły 17.981.803 zł i były niższe od kosztów ubiegłego roku o 5.242.281 zł (0,5%).

Z tytułu pełnienia przez Fundusz roli Instytucji Wdrażającej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, otrzymano z budżetu państwa w ramach pomocy technicznej kwotę 94.655 zł jako częściowy zwrot wydatków poniesionych z tego tytułu.

IV. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZU NA RZECZ POZYSKIWANIA I WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO – I i II OŚ PRIORYTETOWA

Od 2007 roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie, na mocy Porozumienia zawartego z Ministrem Środowiska, pełni rolę Instytucji Wdrażającej dla projektów z terenu województwa lubelskiego o wartości jednostkowej poniżej 25 mln euro. Projekty realizowano w ramach dwóch osi priorytetowych POIiŚ, tj.: osi priorytetowej I-Gospodarka wodno-ściekowa oraz osi priorytetowej II-Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.

W ramach I osi priorytetowej Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie jako Instytucja Wdrażająca koordynuje wdrażanie 17 projektów inwestycyjnych oraz 9 projektów przygotowawczych, których łączny całkowity koszt stanowi 293 mln złotych, a dofinansowanie w ramach Funduszu Spójności wynosiło 152,42 mln zł

W ramach II osi priorytetowej Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie koordynuje wdrażanie 3 projektów inwestycyjnych, których łączny całkowity koszt stanowi 201,18 mln zł. Dofinansowanie w/w projektów ze środków Funduszu Spójności wynosiło 103,76 mln zł.

Wszystkie wymienione wyżej projekty zostały zakończone w latach ubiegłych, wszystkie otrzymały środki w ramach płatności końcowych. W wyniku realizacji projektów osiągnięto min. następujące wskaźniki produktu:

1. wybudowano sieć kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 158 km oraz zmodernizowano 6 km sieci,
2. zmodernizowano 7 oczyszczalni ścieków,
3. wybudowano sieć kanalizacji wodociągowej o łącznej długości 25 km oraz zmodernizowano 2 km sieci,
4. wybudowano 3 nowe ponadregionalne zakłady zagospodarowania odpadów,

Zrealizowane projekty pozwoliły podłączyć się do nowo wybudowanej kanalizacji ok. 19 tys. mieszkańców regionu, a 1,2 tys. osób korzysta z podłączenia do nowej sieci wodociągowej. Modernizacja oczyszczalni ścieków pozwoliła dwóm aglomeracjom spełnić wymogi Dyrektywy 91/271/EWG. Zrehabilitowano 16,5 ha składowisk odpadów, dodatkowo ok. 500 tys. osób objęto systemem zagospodarowania odpadów komunalnych zorganizowanym w ramach wybudowanych Zakładów Zagospodarowania Odpadów.

W minionym, 2017 roku, działania Funduszu jako Instytucji Wdrażającej były skoncentrowane na monitorowaniu zachowania trwałości zrealizowanych projektów w rozumieniu art. 57 ust. 1 Rozporządzenia 1083/2006, a w szczególności weryfikacji osiągniętych efektów rzeczowych i ekologicznych w odniesieniu do założeń przyjętych przez

beneficjentów we wniosku oraz umowie o dofinansowanie. W ramach powierzonych zadań Fundusz przeprowadził 2 kontrole trwałości projektów. Należy podkreślić, iż działania Funduszu w 2017 r. polegały również na przekazywaniu wszelkich wymaganych informacji pozwalających na sprawne zamknięcie Programu.

Działania Funduszu związane z wdrażaniem projektów i zamykaniem POiŚ 2007-2013 w minionym roku wspierane były środkami dotacji celowej przyznanej instytucji przez Ministra Środowiska na podstawie zawartej umowy. W 2017 r. Fundusz otrzymał zwrot poniesionych wydatków w wysokości 94.655 zł.

V. DZIEDZINY FINANSOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA

1. OCHRONA WÓD

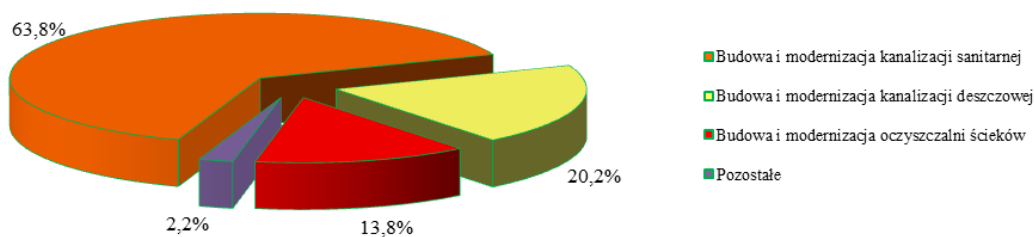
W dziale *ochrona wód* Fundusz zawarł w 2017 r. 85 umów na łączną kwotę 16.433.690 zł, w tym 66 umów pożyczek na kwotę 16.212.477 zł, 3 umowy dotacji na kwotę 168.850 zł oraz 16 dopłat do spłaty kapitału kredytów zaciągniętych w Banku Ochrony Środowiska na kwotę 52.363 zł.

Koszt całkowity zadań współfinansowanych przez Fundusz na podstawie umów zawartych w 2017 r. wyniósł ogółem 28.813.495 zł. Udział pomocy Funduszu w przedsięwzięciach w dziale *ochrona wód* stanowił średnio 57% kosztów całkowitych zadań.

W 2017 r. na *ochronę wód* wydatkowano łącznie kwotę 12.632.394 zł, w tym 12.416.467 zł w formie pożyczek, 163.438 zł w formie dotacji, 52.364 zł w formie częściowej spłaty kapitału kredytów bankowych oraz 125 zł w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych. Wielkość dofinansowania w formie zwrotnej stanowiła 98,3% wypłat w tym dziale. Pozostałe 1,7% wypłat stanowiło dofinansowanie w formie bezzwrotnej. Część wydatków stanowiły zobowiązania z umów zawartych przed rokiem sprawozdawczym. Z tego tytułu przekazano w formie pożyczek kwotę 2.625.003 zł oraz w formie dopłat do odsetek kwotę 125 zł. Szczegółową strukturę wydatków poniesionych w 2017 r. w dziale *ochrona wód* przedstawiono w tab. 10 i na wykresie 13.

Tab. 10. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2017 r. w dziale *ochrona wód* wg kierunków finansowania (w zł i %)

Cel wydatków	Pożyczki	Dotacje	Dopłaty do kredytów bankowych	Razem	Udział %
Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej	8 055 004	0	93	8 055 097	63,8
Budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej	2 555 800	0	0	2 555 800	20,2
Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków	1 550 702	139 588	52 396	1 742 686	13,8
Pozostałe	254 961	23 850	0	278 811	2,2
Razem	12 416 467	163 438	52 489	12 632 394	100,0

Wykres 13. Struktura pomocy finansowej w dziale *ochrona wód* wg kierunków finansowania

Jak wynika z powyższych danych przeważające środki – 8.055.093 zł – przeznaczono na budowę i modernizację sieci kanalizacji sanitarnej. W 2017 roku zakończono 18 inwestycji w tym zakresie, w ramach których wybudowano 15,45 km oraz zmodernizowano 0,33 km sieci kanalizacji sanitarnej. Najwięcej kanalizacji powstało w Mieście Hrubieszów – 5,28 km, Gminie Biłgoraj – 2,59 km oraz Gminie Konopnica – 2,18 km.

Znaczne środki – 2.555.800 zł, wyłącznie w formie pożyczek – wydatkowano na budowę i modernizację kanalizacji deszczowej. W ramach tej pomocy zrealizowano 5 projektów, dzięki którym wybudowano kanalizację deszczową o łącznej długości 3,77 km, w tym: w Zamościu o długości 2,044 km, Lublinie o długości 0,607 km, Krasnymstawie – 0,697 km oraz w miejscowości Szerokie gm. Konopnica – 0,419 km.

Kolejnym kierunkiem wydatków były zadania polegające na budowie i modernizacji oczyszczalni ścieków, na które wydatkowano kwotę 1.742.686 zł. Najwięcej środków tj. 1.582.572 zł przeznaczono na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, z czego 1.241.180 zł w formie pożyczki przekazano 8 gminom, które w 2017 r. podjęły inicjatywę rozwiązania gospodarki ściekowej na terenach, gdzie nie ma możliwości podłączenia do zbiorczego systemu oczyszczania ścieków. Były to gminy: Krasnystaw, Siennica Różana, Biała Podlaska, Uścimów, Baranów, Żółkiewka, Gorzków oraz Łopiennik Górny. Fundusz wspierał również bezpośrednio osoby fizyczne, które realizowały budowę przydomowej oczyszczalni ścieków do swoich domów. Kwotę 280.541 zł przekazano w formie pożyczek w oparciu o umowy zawarte zgodnie z regulaminem udzielania dofinansowania zadań dla osób fizycznych na inwestycje z zakresu ochrony środowiska pn. EKODOM. Ponadto kontynuowano współpracę z Bankiem Ochrony Środowiska polegającą na udzielaniu dopłat do kredytów bankowych dla osób fizycznych na realizację przydomowych oczyszczalni ścieków, w ramach której przekazano kwotę 52.396 zł.

W 2017 roku przy wsparciu Funduszu przeprowadzono przebudowę starej 30-letniej oczyszczalni ścieków dla zespołu pałacowo-parkowego w Kozłowie. W wyniku realizacji tego zadania powstała nowa kontenerowa oczyszczalnia ścieków pracująca w oparciu o technologię niskoobciążonego osadu czynnego z biologicznym usuwaniem związków biogennych o przepustowości średniej dobowej 12 m³/d. Koszt całkowity zadania wyniósł 255.977 zł, w tym dotacja Funduszu 124.588 zł.

Ponadto kwotę 15.000 zł w formie dotacji przekazano Uniwersytetowi Przyrodniczemu w Lublinie na monitoring funkcjonowania hybrydowych, hydrofitowych oczyszczalni ścieków w osadach leśnych na terenie Roztoczańskiego i Poleskiego Parku Narodowego. Wyniki badań wskazują, że ten rodzaj oczyszczalni zapewnia bardzo wysoki poziom oczyszczania ścieków, co jest niezwykle istotne dla obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych, takich jak parki narodowe czy krajobrazowe.

W ramach pozostałych wydatków Fundusz udzielił dwóch pożyczek gminom Uścimów (w kwocie 133.200 zł) i Michów (w kwocie 121.761 zł) na zakup sprzętu do eksploatacji gminnego systemu odprowadzania ścieków. Natomiast dotację w kwocie 23.850 zł

przekazano Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie na budowę zaplecza sanitarnego w dolinie rzeki Czechówki na terenie muzeum.

Sumaryczne efekty rzeczowe i ekologiczne uzyskane w 2017 r. w wyniku współfinansowania przez Fundusz zadań z dziedziny *ochrony wód* przedstawia tab. 11.

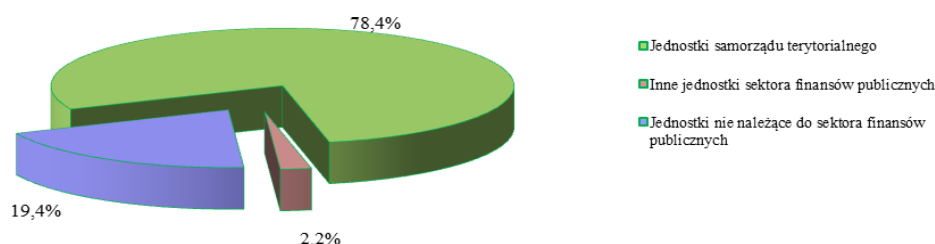
Tab. 11. Efekty rzeczowe i ekologiczne uzyskane w dziale *ochrona wód* w 2017 r.

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane w 2017 r.
Ilość zmodernizowanych oczyszczalni ścieków	szt.	1
Budowa kanalizacji sanitarnej	km	15,456
Modernizacja kanalizacji sanitarnej	km	0,327
Budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej	km	3,767
Przydomowe oczyszczalnie ścieków	ilość	158
	łączna przepustowość	m ³ /d 110,06

Głównym beneficjentem Funduszu w realizacji zadań związanych z *ochroną wód* w 2017 r. były jednostki samorządu terytorialnego, które uzyskały 78,4% środków wydatkowanych w omawianym dziale. W tab. 12 i na wykresie 14 przedstawiono strukturę pomocy finansowej wg statusu prawnego kontrahentów.

Tab. 12. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2017 r. w dziale *ochrona wód* wg statusu prawnego kontrahentów (zł i %).

Rodzaj kontrahenta	Pożyczki	Dotacje	Dopłaty do kredytów bankowych	Razem	Udział %
Jednostki samorządu terytorialnego	9 907 585	0	93	9 907 678	78,4
Inne jednostki sektora finansów publicznych	109 519	163 438	0	272 957	2,2
Jednostki nie należące do sektora finansów publicznych	2 399 363	0	52 396	2 451 759	19,4
Razem	12 416 467	163 438	52 489	12 632 394	100,0

Wykres 14. Struktura pomocy finansowej w dziale *ochrona wód* wg statusu prawnego kontrahentów

Podobnie jak w latach ubiegłych Fundusz wspierał realizację zobowiązań środowiskowych w obszarze ochrony wód, wynikających z prawa Unii Europejskiej poprzez dofinansowanie zadań ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Na zadania te przekazano kwotę 4.307.256 zł.

W ramach tego programu w 2017 r. na terenie 8 aglomeracji wybudowano 13,68 km kanalizacji sanitarnej oraz przeprowadzono modernizację 0,33 km kanalizacji sanitarnej.

Najwięcej kanalizacji sanitarnej wybudowano w aglomeracjach: Hrubieszów (5,28 km), Biłgoraj (2,59 km), Lublin (2,18 km), Jastków (1,23 km).

Ponadto w 2017 r. Fundusz rozpoczął finansowanie kolejnych przedsięwzięć wpisujących się w Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, których efekty rzeczowe i ekologiczne zostaną osiągnięte w 2018 r. Jednym z nich jest budowa kanalizacji sanitarnej w Krasnymstawie realizowane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Krasnymstawie, z którą Fundusz zawarł umowę pożyczki na kwotę 1.170.274 zł. Zadanie jest realizowane kosztem ponad 4.041.000 zł, z czego ponad 62 % (2.524.633 zł) pokryje dotacja pozyskana ze środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Zadanie to obejmuje budowę ponad 11 km kanalizacji i będzie zakończone do 30 czerwca 2018 r.

W 2017 Fundusz rozpoczął także finansowanie rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków Dębina w aglomeracji Wola Kisielska. Na podstawie umowy zawartej z Gminą Stoczek Łukowski przekazano I-ą transzę pożyczki w kwocie 20.526 zł. Pozostała kwota – 373.474 zł – będzie wypłacona w roku 2018. Zadanie, które obejmuje budowę drugiego ciągu technologicznego o średniej dobowej wydajności 450 m³/d, zostanie zakończone w drugim kwartale 2018 r. Koszt inwestycji – 2.627.689 zł netto – w 85% pokryje dotacja z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, a w 15 % pożyczka z Funduszu.

2. GOSPODARKA WODNA

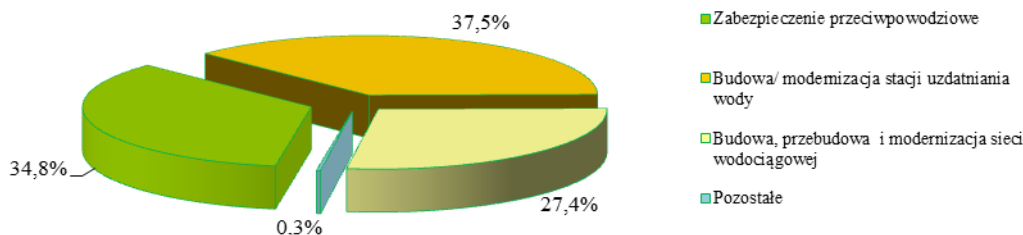
W dziale *gospodarka wodna* Fundusz zawarł 21 umów na łączną kwotę 9.258.257 zł, w tym 12 umów pożyczkowych na kwotę 7.397.732 zł, 6 umów dotacji na kwotę 1.293.585 zł oraz 3 umowy w sprawie przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 566.940 zł.

Koszt całkowity zadań współfinansowanych przez Fundusz na podstawie zawartych umów wyniósł 18.843.422 zł. Udział pomocy finansowej Funduszu w omawianym dziale stanowił średnio 49,2% kosztów całkowitych zadań.

Ogółem w 2017 roku na *gospodarkę wodną* wydatkowano kwotę 5.641.934 zł, z czego 4.169.931 zł stanowiły pożyczki, 1.293.510 zł – dotacje, 178.493 zł – przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym (tab. 13, wyk. 15). Zobowiązania z umów z lat poprzednich wyniosły 119.500 zł i dotyczyły umów pożyczkowych.

Tab. 13. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2017r. w dziale *gospodarka wodna* wg kierunków finansowania (w zł i %).

Cel wydatków	Pożyczki	Dotacje	Środki przekazane pjb	Razem	Udział %
Zabezpieczenie przeciwpowodziowe	508 070	1 274 700	178 493	1 961 263	34,8
Budowa/ modernizacja stacji uzdatniania wody	2 113 792	0	0	2 113 792	37,5
Budowa, przebudowa i modernizacja sieci wodociągowej	1 548 069	0	0	1 548 069	27,4
Pozostałe	0	18 810	0	18 810	0,3
Razem	4 169 931	1 293 510	178 493	5 641 934	100,0

Wykres 15. Struktura pomocy finansowej w dziale gospodarka wodna wg kierunków finansowania

Pożyczki były wypłacone na dofinansowanie modernizacji, przebudowy i remont stacji uzdatniania wody w Piszczacu, Borkach (gm. Garbów) oraz w Biszczy, a także na rozbudowę i przebudowę sieci wodociągowej w Dąbrowie (gm. Krynice), Zwierzyńcu, Jastkowie, Starym Zamościu i w Goraju. Wypłacono je również na konserwację rzeki Czechówki dla Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie oraz na rewitalizację zbiornika wodnego – Zalew Zimna Woda w Łukowie i na dostosowanie istniejącej infrastruktury wodociągowej dla potrzeb uzdrowiska w Biszczy.

W formie dotacji dofinansowano działania związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym m.in.: remont stopnia wodnego na rzece Parysówka, zabudowę wyrw w skarpach rzeki Topornica i w skarpach rzeki Gorajec, konserwację gruntowną koryta Kanału A w gm. Łęczna oraz konserwację i ochronę rzeki Czechówki na terenie Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie.

W ramach przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym (RZGW w Warszawie) dofinansowano usunięcie zatorów z koryta rzeki Bug graniczny na terenie gminy Horodło oraz opracowanie dokumentacji projektowych: jedną na zabezpieczenie brzegu rzeki Wisły wzdłuż wału przeciwpowodziowego w m. Drachalica w gminie Stężyca, drugą na odbudowę koryta rzeki Wieprz na terenie gminy Krasnobród.

Sumaryczne efekty rzeczowe i ekologiczne uzyskane w 2017 r. w wyniku współfinansowania przez Fundusz zadań z dziedziny gospodarka wodna przedstawia tab. 14.

Tab. 14. Efekty rzeczowe i ekologiczne uzyskane w dziale gospodarka wodna w 2017 r.

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane w 2017 r.
Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km	8,32
Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej	km	0,60
Długość odcinka regulowanej rzeki lub ciekłu	km	8,54
Wzrost wydajności stacji uzdatniania wody	tys.m ³ /d	0,16
Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego, w tym:		
- liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej,	osoby	870
- powierzchnia obszaru chronionego przed powodzią	ha	362

W 2017 roku wbudowano 8,32 km sieci wodociągowej – 2,88 km w gminie Biłgoraj, 0,86 km w gminie Piszczac, 1,75 km w gm. Jastków, 1,56 km w gm. Krynice, 1,27 km w gm. Stary Zamość - oraz zmodernizowano sieć wodociągową o długości 0,6 km w Goraju.

Trzy z wyżej wymienionych zadań (w gminie Biszcza, Piszczac i Stary Zamość) były realizowane przy współudziale środków finansowych pochodzących z UE z programu RPO WL 2014-2020. Na inwestycje te przekazano kwotę 1.869.145 zł.

W gminie Garbów zakończono przebudowę stacji uzdatniania wody w Borkowie, której wydajność po zmodernizowaniu osiągnęła wartość 480 m³/dobę, a wzrost wydajności wyniósł 160 m³/dobę.

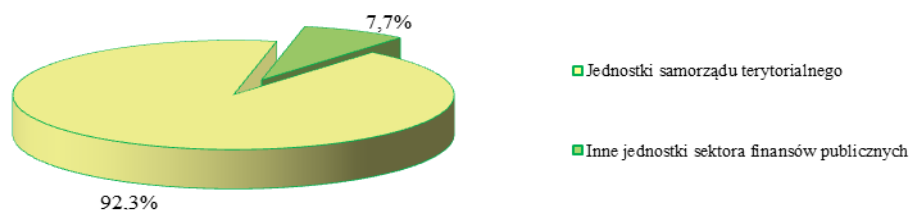
Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie zakończył wszystkie przedsięwzięcia inwestycyjne związane z ochroną przeciwpowodziową, m.in. dokonał regulacji rzek i cieków na długości 8,54 km. Roboty dotyczyły takich rzek jak: Topornica, Gorajec, Czechówka i Kanału A.

Opracowano także dokumentację projektową na zabezpieczenie brzegu rzeki Wisły wzdłuż wału przeciwpowodziowego w m. Drachalica w gminie Stężycza i na odbudowę koryta rzeki Wieprz na terenie gminy Krasnobród. Zadania te były realizowane przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Kontrahentami Funduszu w realizacji zadań związanych z *gospodarką wodną* były jednostki samorządu terytorialnego i inne jednostki należące do sektora finansów publicznych.

Tab. 15 Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2017r. w dziale *gospodarka wodna* wg statusu prawnego kontrahentów (zł i %).

Rodzaj kontrahenta	Pożyczki	Dotacje	Środki przekazane pjb	Razem	Udział %
Jednostki samorządu terytorialnego	4 099 992	1 110 000	0	5 209 992	92,3
Inne jednostki sektora finansów publicznych	69 939	183 510	178 493	431 942	7,7
Razem	4 169 931	1 293 510	178 493	5 641 934	100,0

Wykres 16. Struktura pomocy finansowej w dziale *gospodarka wodna* wg statusu prawnego kontrahentów

3. OCHRONA POWIETRZA

W dziale *ochrona powietrza* Fundusz zawarł 425 umów na łączną kwotę 18.127.339 zł, współfinansując zadania, których celem było zmniejszenie zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery. W tej liczbie było 347 umów pożyczkowych na kwotę 16.434.425 zł, 13 umów dotacji na kwotę 496.907 zł, 4 umowy przekazania środków państwowej jednostce budżetowej na kwotę 650.000 zł oraz 61 dotacji w kwocie 546.006 zł na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych udzielanych przez BOŚ S.A. na inwestycje realizowane przez osoby fizyczne polegające na budowie mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii.

Ogółem na *ochronę powietrza* wydatkowano kwotę 19.291.033 zł, w tym 17.631.958 zł w formie pożyczek, 461.907 zł w formie dotacji, 1.162 zł w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, a 546.006 zł przekazano jako dotacje na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych udzielanych przez BOŚ S.A. Państwowym jednostkom budżetowym przekazano 650.000 zł. Część środków przekazano na podstawie umów zawartych przed rokiem sprawozdawczym.

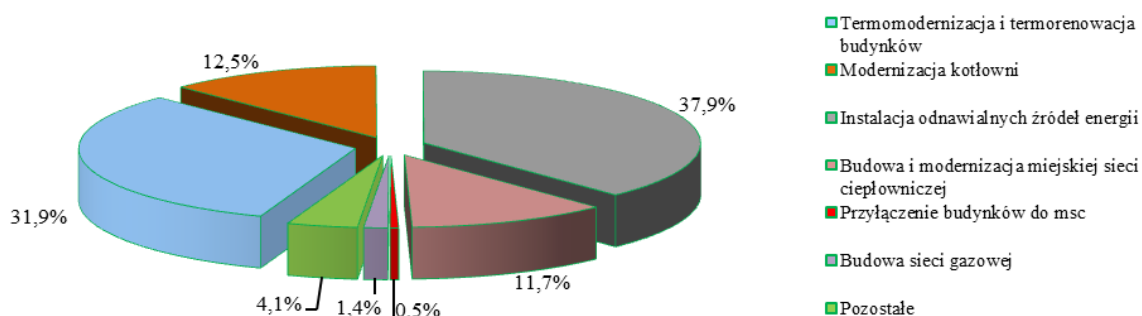
W roku 2017 Fundusz kontynuował dofinansowanie projektu dla osób fizycznych pn.

EKODOM. Jego celem jest ograniczenie lub uniknięcie emisji do atmosfery szkodliwych gazów i pyłów, wzrost udziału energii pochodzącej z OZE w końcowym zużyciu energii oraz upowszechnienie nowoczesnych technologii służących ograniczeniu niskiej emisji na terenie województwa lubelskiego. Projekt skierowany jest do osób fizycznych posiadających tytuł prawny do nieruchomości, które są zainteresowane modernizacją kotłowni lub budową odnawialnych źródeł energii. Mogą one zaciągnąć w funduszu niskooprocentowaną pożyczkę na 100% kosztów inwestycji, która może być częściowo umorzona. Projekt cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców naszego województwa. Fundusz planuje kontynuować działania prowadzące do zmniejszenia zużycia energii i modernizacji kotłowni w budynkach osób fizycznych.

Szczegółową strukturę wydatków poniesionych w 2017 r. w dziale *ochrona powietrza* przedstawiono w tab. 16 oraz na wykresie 17.

Tab. 16. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2017 r. w dziale *ochrona powietrza* wg kierunków finansowania (w zł i %)

Cel wydatków	Pożyczki	Dotacje	Środki przekazane pjb	Dopłaty do kredytów bankowych	Razem	Udział %
Termomodernizacja i termorenowacja budynków	5 253 836	302 907	600 000	0	6 156 743	31,9
Modernizacja kotłowni	2 199 405	159 000	50 000	0	2 408 405	12,5
Instalacja odnawialnych źródeł energii	6 771 631	0	0	547 168	7 318 799	37,9
Budowa i modernizacja miejskiej sieci ciepłowniczej	2 253 939	0	0	0	2 253 939	11,7
Przyłączenie budynków do msc	91 546	0	0	0	91 546	0,5
Budowa sieci gazowej	273 600	0	0	0	273 600	1,4
Pozostałe	788 000	0	0	0	788 000	4,1
Razem	17 631 957	461 907	650 000	547 168	19 291 033	100

Wykres 17. Struktura pomocy finansowej w dziale *ochrona powietrza* wg kierunków finansowania

Najwięcej środków – 7.318.199 zł – Fundusz przeznaczył na budowę odnawialnych źródeł energii. Większość tych środków została przeznaczona na dofinansowanie mikroźródeł OZE, instalowanych w budynkach osób fizycznych na potrzeby gospodarstw domowych. Największym zainteresowaniem cieszyły się instalacje paneli fotowoltaicznych, Fundusz

zawarł 145 umów na realizację takich zadań. Ponadto zawarliśmy umowy na budowę pomp ciepła i instalację kolektorów słonecznych.

Środki w wysokości 6.156.743 zł Fundusz przeznaczył na termomodernizację i termorenowację budynków. Były to budynki będące własnością samorządów, stowarzyszeń, obiekty kościelne oraz państwowych jednostek budżetowych takich jak komisariaty policji i inne. Wykonano termomodernizację budynku świetlicy wiejskiej w Gminie Wysokie, termomodernizację sześciu budynków SM „Medyk” w Lublinie, termomodernizację Posterunków Policji w Lubyczy Królewskiej i Nałęczowie. Dofinansowano kilka termomodernizacji budynków OSP oraz zakończono realizację zadania polegającego na dociepleniu budynków Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 4 w Lublinie. W roku 2017 przeznaczono na ten cel 3.098.948 zł

Na modernizację kotłowni przeznaczono kwotę 2.408.405zł, za którą zostały zmodernizowane min. kotłownie w budynku Aeroklubu Lubelskiego, w budynku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Parczewie, w budynku parafialnym w Nasutowie oraz w 105 budynkach osób fizycznych w ramach projektu EKODOM. Były to zarówno modernizacje kotłowni z gazu na nowoczesne, kondensacyjne kotły gazowe jak i modernizacje z węgla na paliwa ekologiczne takie jak gaz, biomasa, pompy ciepła. Pożyczką w wysokości 570.866,91zł dofinansowano Miasto Kraśnik, które udzieliło dotacji 112 swoim mieszkańcom na modernizację kotłowni.

W roku 2017 przeznaczono również środki na budowę i modernizację miejskiej sieci ciepłowniczej. Były to pożyczki na modernizacje sieci ciepłych dla przedsiębiorstw energetyki ciepłej w Puławach, Białej Podlaskiej i Lublinie.

Fundusz finansował również budowę przyłączy do miejskiej sieci ciepłowniczej, budowę sieci gazowej, a także budowę energooszczędnego oświetlenia ulicznego dróg na terenie Gminy Miasta Zamość.

Sumaryczne efekty rzeczowe i ekologiczne uzyskane wskutek przekazania pomocy finansowej na zadania dotyczące ochrony powietrza przedstawia tab. 17.

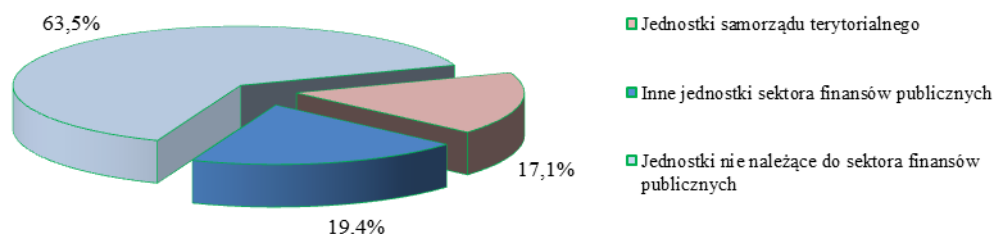
Tab. 17. Efekty rzeczowe i ekologiczne uzyskane w dziale *ochrona powietrza* w 2017 r.

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane w 2017 r.
Ograniczenie emisji:		
dwutlenku siarki	Mg/rok	14,18
pyłów ogółem	Mg/rok	18,50
tlenków azotu	Mg/rok	1,92
tlenku węgla	Mg/rok	50,84
dwutlenku węgla	Mg/rok	5.671,62
Budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej	m	632
Budowa sieci gazowej	m	4.816,2
Budowa przyłączy gazowych	szt.	62
Powierzchnia zainstalowanych ogniw fotowoltaicznych	m ²	3.730,48
Ograniczenie zużycia energii	GJ/rok	16.759,84

Strukturę pomocy finansowej w dziale ochrona powietrza wg statusu prawnego kontrahentów ilustruje tab. 18 i wykres 18.

Tab. 18. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2017 r. w dziale *ochrona powietrza* wg statusu prawnego kontrahentów (zł i %).

Rodzaj kontrahenta	Pożyczki	Dotacje	Środki przekazane pjb	Dopłaty do kredytów bankowych	Razem	Udział %
Jednostki samorządu terytorialnego	3 302 226	0	0	0	3 302 226	17,1
Inne jednostki sektora finansów publicznych	3 098 948	0	650 000	0	3 748 948	19,4
Jednostki nie należące do sektora finansów publicznych	11 230 783	461 907	0	547 168	12 239 858	63,5
Razem	17 631 957	461 907	650 000	547 168	19 291 033	100,0

Wykres 18. Struktura pomocy finansowej w dziale *ochrona powietrza* wg statusu prawnego kontrahentów

4. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GOSPODARKA ODPADAMI

W 2017 roku Fundusz zawarł 157 umów na kwotę 26.470.719 zł na dofinansowanie zadań, których celem była ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami. Zawarto 18 umów pożyczkowych na kwotę 24.506.291 zł oraz 139 umów dotacyjnych na kwotę 1.964.428 zł. Większość umów dotacyjnych to umowy dotyczące realizacji programu priorytetowego NFOŚiGW pod nazwą „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony Środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW „Część 1-Usuwanie wyrobów zawierających azbest” na lata 2016-2017”. W ramach tego programu w 2017 r. Fundusz zawarł 131 umów z jednostkami samorządu terytorialnego. Dzięki współpracy z NFOŚiGW, dotacje w 100% pokrywały koszty kwalifikowane (tj. koszty demontażu, transportu oraz koszty unieszkodliwiania wyrobów i odpadów zawierających azbest), po 50% ze środków udostępnionych przez NFOŚiGW oraz ze środków WFOŚiGW w Lublinie.

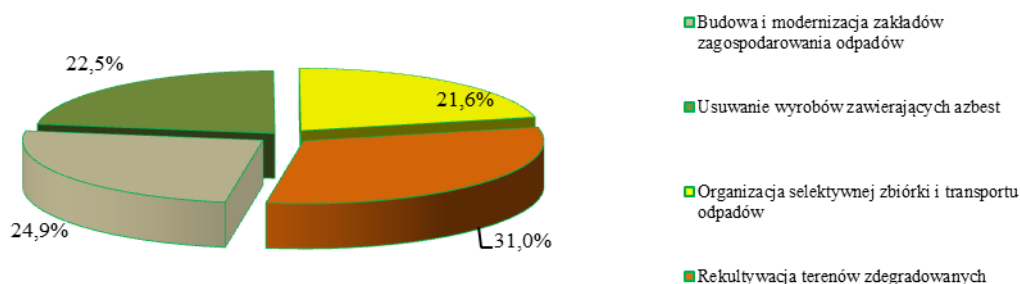
W roku sprawozdawczym na ochronę powierzchni ziemi i gospodarkę odpadami łącznie wydatkowano kwotę 4.165.463 zł, wyłącznie z tytułu umów zawartych w 2017 r. W formie pożyczek wypłacono kwotę 3.177.295 zł, a w formie dotacji kwotę 988.168 zł w tym 908.141 zł jako udział WFOŚiGW w Lublinie w realizacji programu priorytetowego NFOŚiGW pod nazwą „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony Środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW „Część 1-Usuwanie wyrobów zawierających azbest” na lata 2016-2017”.

Sprawozdanie z działalności WFOŚiGW w Lublinie za rok 2017

W prezentowanych niżej zestawieniach finansowych nie została uwzględniona kwota 908.140 zł przekazana przez NFOŚiGW na usuwanie wyrobów zawierających azbest. Przeznaczenie środków wydatkowanych na *ochronę powierzchni ziemi i gospodarkę odpadami* ilustrują tab.19 i wykres 19.

Tab. 19. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2017 r. w dziale *ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami* wg kierunków finansowania (w zł i %)

Cel wydatków	Pożyczki	Dotacje	Razem	Udział %
Budowa i modernizacja zakładów zagospodarowania odpadów	1 037 000	0	1 037 000	24,9
Usuwanie wyrobów zawierających azbest	0	935 106	935 106	22,5
Organizacja selektywnej zbiórki i transportu odpadów	900 820	1 738	902 558	21,6
Rekultywacja terenów zdegradowanych	1 239 475	51 324	1 290 799	31,0
Razem	3 177 295	988 168	4 165 463	100

Wykres 19. Struktura pomocy finansowej w dziale *ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami* wg kierunków finansowania

Jak wynika z powyższych danych najwięcej środków finansowych, bo ponad 1,2 mln zł przeznaczono na rekultywację terenu wyeksploatowanych składowisk odpadów komunalnych. Środki w formie pożyczki przeznaczono dla: Przedsiębiorstwa Usług i Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o. w Łukowie na rekultywację składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Łukowie (w roku 2016 wypłacono 168.000 zł, zaś w 2017 r. 492.000 zł) oraz dla gmin: Żółkiewka (68.000 zł), Godziszów (116.696 zł), Rachanie (149.640 zł), Susiec (149.500 zł), Opole Lubelskie (263.637 zł) na rekultywację składowisk odpadów komunalnych. Ponadto gminy: Niedrzwica Duża, Jabłonna, Kamionka, Bełżyce, Łopiennik Górny i Strzyżewice otrzymały dotacje (łącznie 51.324 zł) na likwidację tzw. „dzikich wysypisk”.

Następnie ponad 1 mln zł wyłącznie w formie pożyczek przeznaczono na budowę i modernizację zakładów zagospodarowania odpadów. W ramach tej pomocy pożyczkę na dwa zadania otrzymało Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Biłgoraju. Pierwsze z nich to zadanie pn. „Budowa kwatery składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie ZZO w Korczowie”. W zakresie tego zadania wybudowano i przekazano do eksploatacji kwaterę składowiska o pojemności 170.639 m³. Łączna kwota udzielonej przez Fundusz pożyczki wyniosła 1.903.000 zł, z czego w roku 2016 wypłacono 1.001.000 zł, a w 2017 roku 902.000 zł. Drugie zadanie, na które Wojewódzki Fundusz przeznaczył środki to „Budowa instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów z infrastrukturą towarzyszącą

i wyposażeniem na terenie ZZO w Korczowie”. Łączna kwota udzielonej przez Fundusz pożyczki wyniosła 9.280.000 zł, z czego w roku 2017 wypłacono 135.000 zł.

Kolejnym wydatkiem w omawianym dziale było dofinansowanie w formie dotacji w wysokości 935.106 zł przeznaczone na zadania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Większość tych środków (97,1%) otrzymały jednostki samorządu terytorialnego w ramach programu priorytetowego NFOŚiGW pod nazwą „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony Środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW „Część 1-Usuwanie wyrobów zawierających azbest” na lata 2016-2017”. Z zaplanowanej w umowie z NFOŚiGW kwoty 908.152 zł wykorzystano 908.140 zł, co pokryło 50% wydatków poniesionych przez JST na usuwanie azbestu z obiektów należących do osób fizycznych oraz z obiektów własnych gmin. Pozostałe 50% kosztów w kwocie 908.152 zł zrefundowano ze środków Funduszu. Łącznie na podstawie 131 umów dotacyjnych wypłacono 908.141 zł uzyskując w ten sposób efekt ekologiczny w postaci unieszkodliwienia 5.294,939 Mg wyrobów zawierających azbest, z czego 2.647,469 Mg zaewidencjonowano na rzecz Funduszu. Poza programem usuwania wyrobów zawierających azbest realizowanym wspólnie z NFOŚiGW kwotę 26.966 zł otrzymała Gmina Ludwin na usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ludwin.

Sumaryczne wydatki poniesione w 2017 r. ze środków WFOŚiGW w Lublinie na usuwanie wyrobów zawierających azbest wyniosły 1.843.247 zł, (w tym 908.140 zł ze środków przekazanych przez NFOŚiGW), co pozwoliło na unieszkodliwienie 5.375,869 Mg wyrobów zawierających azbest, z czego 2.728,399 Mg zaewidencjonowano na rzecz Funduszu.

Na organizację selektywnej zbiórki i transportu odpadów przeznaczono kwotę 902 558 zł. Środki w formie pożyczki przekazano dla Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Tomaszowie Lubelskim na zakup pojemników do selektywnego zbierania odpadów komunalnych biodegradowalnych (149.500 zł) oraz dla Gminy Chełm na zakup pojemników do selektywnej zbiórki (228.000 zł). Wojewódzki Fundusz dofinansował także zadanie na zakup i dostawę samochodu śmieciarki do zbiórki i wywozu odpadów komunalnych realizowane przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Szczepreszynie Sp. z o.o. (300.000 zł). Na zakup samochodu śmieciarki dla Gminnego Zakładu Komunalnego Sp. z o.o. w Czosnówce gm. Biała Podlaska przeznaczono (44.800 zł). Następnie Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Chełmie otrzymało 149.000 zł na zakup kontenerów do gromadzenia i przewozu odpadów komunalnych, a zadanie dotyczące zakupu przyczepy dwuosiowej samowyladowczej do ciągnika realizowane przez Gminę Michów dofinansowano w kwocie 29.520 zł.

W formie dotacji sfinansowano zakup koszy na śmieci dla Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie (1.738 zł).

W tab.20 przedstawiono efekty rzeczowe i ekologiczne uzyskane w 2017 r. w dziale *ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami*.

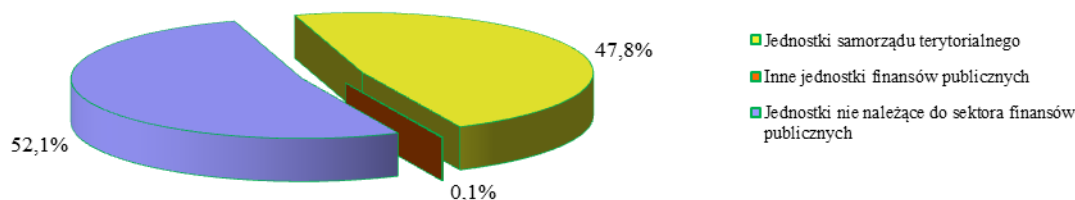
Tab. 20. Efekty ekologiczne i rzeczowe uzyskane w 2017 r. w dziale *ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami*.

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane w 2017 r.
Rozbudowa i modernizacja zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	2
Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Mg	5 375,869
Zakup środków do transportu odpadów komunalnych	szt.	4
Zakup pojemników do gromadzenia odpadów komunalnych	szt.	7 840
Rekultywacja terenów zdegradowanych	m ²	27 464

Szczegółowy podział środków w tym dziale wg statusu prawnego kontrahentów ilustruje tab. 21 i wykres 20.

Tab. 21. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2017 r. w dziale *ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami* wg statusu prawnego kontrahentów (zł i %).

Rodzaj kontrahenta	Pożyczki	Dotacje	Razem	Udział %
Jednostki samorządu terytorialnego	1 004 995	986 430	1 991 425	47,8
Inne jednostki finansów publicznych	0	1 738	1 738	0,1
Jednostki nie należące do sektora finansów publicznych	2 172 300	0	2 172 300	52,1
Razem	3 177 295	988 168	4 165 463	100,0

Wykres 20. Struktura pomocy finansowej w dziale *ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami* wg statusu prawnego kontrahentów

Jak widać z powyższych danych, głównymi beneficjentami Funduszu w obszarze gospodarki odpadami były jednostki nienależące do sektora finansów publicznych (najczęściej spółki komunalne), którym przekazano w 2017 r. 52,1% środków finansowych, a także jednostki samorządu terytorialnego, którym przekazano 47,8% środków finansowych dostępnych w omawianym dziale.

5. OCHRONA PRZYRODY

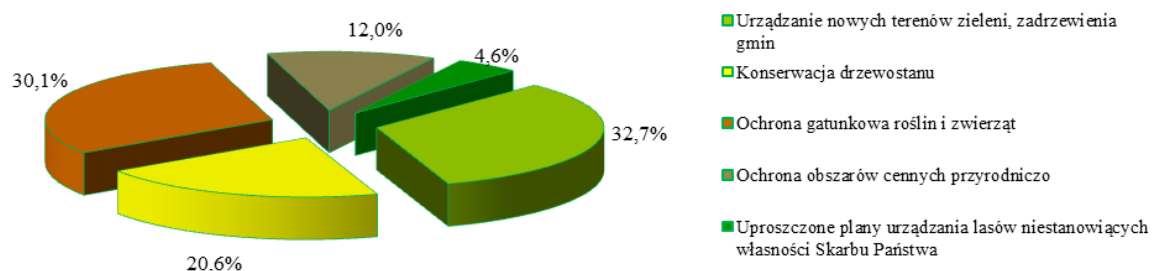
W roku sprawozdawczym, w związku z realizacją zadań związanych z *ochroną przyrody* Fundusz zawarł 103 umowy na ogólną kwotę 1.477.726 zł, w tym 100 umów dotacji na kwotę 1.209.226 zł, 1 umowę przekazania środków finansowych państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 79.500 zł oraz 2 umowy pożyczki na kwotę 189.000 zł.

Łączny koszt dofinansowywanych zadań wyniósł 3.466.894 zł. Udział pomocy Funduszu stanowił więc 42,6 % tych kosztów.

W 2017 r. na *ochronę przyrody* wydatkowano łącznie 1.498.319 zł, w tym w formie dotacji – 1.229.819 zł, w formie przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa – 79.500 zł, w formie pożyczek – 189.000 zł. Wydatek w wysokości 20.000 zł stanowił zobowiązanie z 2016 r. Szczegółową strukturę pomocy finansowej w dziale *ochrona przyrody* zgodnie z kierunkami finansowania przedstawia tab. 22 oraz wykres 21.

Tab. 22. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2017r. w dziale ochrona przyrody wg kierunków finansowania (w zł i %)

Cel wydatków	Dotacje	Pożyczki	Środki przekazane pjb	Razem	Udział %
Urządzanie nowych terenów zieleni, zadrzewienia gmin	370 878	120 000	0	490 878	32,7
Konserwacja drzewostanu	308 028	0	0	308 028	20,6
Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt	370 913	0	79 500	450 413	30,1
Ochrona obszarów cennych przyrodniczo	180 000	0	0	180 000	12,0
Uproszczone plany urządzania lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa	0	69 000	0	69 000	4,6
RAZEM	1 229 819	189 000	79 500	1 498 319	100,0

Wykres 21. Struktura pomocy finansowej w dziale ochrona przyrody wg kierunków finansowania

Dofinansowywane w 2017 roku zadania, zgodnie z zapisami ustawy o ochronie przyrody służyły zachowaniu różnorodności biologicznej, zrównoważonemu użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów środowiska przyrodniczego.

Jednym z obowiązków ustawowych jest ochrona walorów krajobrazowych oraz terenów zieleni w miastach i wsiach. Przy szczególnym zaangażowaniu samorządów województwa lubelskiego dofinansowywano urządzanie nowych terenów zieleni oraz zadrzewienia gmin. Na działania te w 2017 roku Fundusz przekazał kwotę 490.878 zł, w ramach której rewitalizowano zielen przy szkołach, przedszkolach, szpitalach, domach pomocy społecznej, ośrodkach szkolno-wychowawczych, w pasach drogowych. Dokonywano nasadzeń roślin zwiększających bioróżnorodność, pełniących funkcje ozdobne, rekreacyjne, tworzących pasy zieleni izolacyjnej. Symbolicznym akcentem było dofinansowanie nasadzeń dębu i topoli z okazji 700-lecia miasta Lublina.

Kwotę 308.028 zł skierowano na konserwację drzewostanu. Realizowano ją głównie w zabytkowych założeniach parkowych: Janowca, Deptułczyc Nowych, Kozłówki, Krzywdy, Nałęczowa, Panieńszczyzny. Specjalistycznym zabiegom leczniczo-pielęgnacyjnym poddano cenne drzewa ustanowione jako pomniki przyrody na terenie: Hnieszowa, Karczmisk, Krasnobrodu, Lublina, Puław, Wilkołaza. Konserwowano zielen na posesjach zabytkowych kościołów i cmentarzy w: Lubartowie, Kraczevicach, Lublinie, Puławach, Wereszczynie, Zamościu. Dofinansowano prace służące ratowaniu zabytkowych alei drzew w Brzezicach, Brzeziczkach, w pasie drogowym Nasutów – Pólko.

W Chełmie, Krasnobrodzie, Kraśniku, Lublinie, Trawnikach kontynuowano walkę ze szkodnikiem drzew – szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem.

Zgodnie z założeniami „Dyrektywy Siedliskowej” i „Dyrektywy Ptasiej”, konieczne jest powstrzymanie postępującego procesu spadku różnorodności biologicznej. Na czynną ochronę gatunków i siedlisk przyrodniczych Fundusz przeznaczył kwotę 450.413 zł. Dofinansowania w tym zakresie udzielono Poleskiemu Parkowi Narodowemu na ochronę wierzby lapońskiej i wierzby borówkolistnej oraz Rostoczańskiemu Parkowi Narodowemu

na ochronę flory borów sosnowych. Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych przeprowadził zabiegi mające na celu ochronę stanowiska dziewięcisiu bezłodygowego na terenie Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie zrealizowała projekty służące zapewnieniu właściwego stanu ochrony bobra europejskiego i bociana białego a Roztoczański Park Narodowy płazów i gadów. W ramach realizacji „Programu odbudowy populacji zwierzyny drobnej w województwie lubelskim w latach 2009-2020” Województwu Lubelskiemu przekazano 68.500 zł na zakup zajęcy. Polskiemu Związkowi Łowieckiemu Zarząd Okręgu w Chełmie udzielono dotacji na zwiększenie liczebności bazantów i zajęcy a Polskiemu Związkowi Wędkarskiemu Zarząd Okręgu w Chełmie na zarybienie rzeki Bug i jeziora Glinki. Dofinansowano również Ośrodek Rehabilitacji Zwierząt prowadzony przez Poleski Park Narodowy.

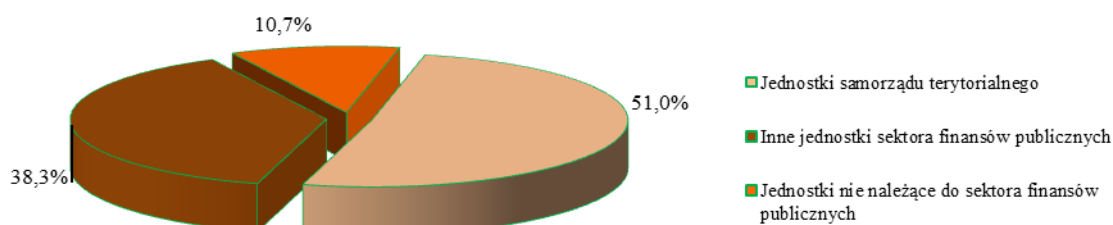
W 2017 roku przy wsparciu finansowym Funduszu przeprowadzono akcje zwalczania gatunków obcych i inwazyjnych – czeremchy amerykańskiej i barszczu Sosnowskiego. Zabiegi te wykonywane były na terenie Nadleśnictwa Janów Lubelski oraz gmin: Fajslawice, Leśniowice, Lublin, Lubicza Królewska, Łopiennik Górny.

Jednym z ustawowych celów ochrony przyrody jest utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów poprzez ochronę obszarów cennych przyrodniczo. Dofinansowanie w tym zakresie uzyskał Poleski Park Narodowy na ochronę nieleśnych ekosystemów lądowych, wodnych i leśnych. Przy wsparciu Funduszu przeprowadzone zostały zabiegi czynnej ochrony muraw kserotermicznych. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie wykonała je w trzech rezerwatach przyrody: „Podzamcze”, „Broczówka”, „Stawska Góra”, chronionym również jako obszar Natura 2000 Stawska Góra PLH060018 a Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych na terenie ostoi siedliskowej Natura 2000 PLH060005 Dolina Środkowego Wieprza.

Strukturę przyznanej pomocy finansowej w dziale *ochrona przyrody* wg statusu prawnego kontrahentów przedstawia tab. 23 i wykres 22.

Tab. 23. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2017r. w dziale *ochrona przyrody* wg statusu prawnego kontrahentów (zł i %).

Rodzaj kontrahenta	Dotacje	Pożyczki	Środki przekazane pjb	Razem	Udział %
Jednostki samorządu terytorialnego	576 146	189 000	0	765 146	51,0
Inne jednostki sektora finansów publicznych	493 673	0	79 500	573 173	38,3
Jednostki nie należące do sektora finansów publicznych	160 000	0	0	160 000	10,7
Razem	1 229 819	189 000	79 500	1 498 319	100,0

Wykres 22. Struktura pomocy finansowej w dziale *ochrona przyrody* wg statusu prawnego kontrahentów

Jak wynika z powyższych danych – głównymi kontrahentami Funduszu w realizacji zadań związanych z *ochroną przyrody* były w 2017 r. jednostki samorządu terytorialnego, które uzyskały 51% środków wydatkowanych w omawianym dziale.

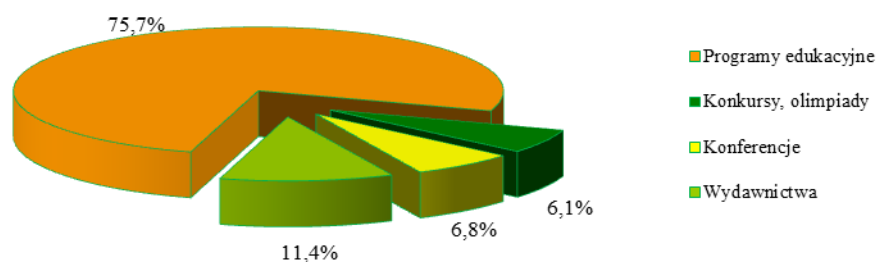
6. EDUKACJA EKOLOGICZNA

W 2017 roku w dziale *edukacja ekologiczna* zawarto 130 umów na ogólną kwotę 1.296.705 zł, w tym 129 umów dotacji i jedną umowę przekazania środków finansowych państwowej jednostce budżetowej. Suma przyznanej pomocy stanowiła 48,2 % całkowitego kosztu zadań, wynoszącego 2.687.877 zł.

W roku sprawozdawczym na *edukację ekologiczną* wydatkowano łączną kwotę dotacji w wysokości 1.288.313 zł. (tab. 24).

Tab. 24. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2017 r. w dziale *edukacja ekologiczna* wg kierunków finansowania (w zł i %).

Cel wydatków	Dotacje	Środki przekazane pjb	Razem	Udział %
Programy edukacyjne	955 130	19 500	974 630	75,7
Konkursy, olimpiady	78 662	0	78 662	6,1
Konferencje	87 808	0	87 808	6,8
Wydawnictwa	147 213	0	147 213	11,4
Razem	1 268 813	19 500	1 288 313	100,0

Wykres 23. Struktura pomocy finansowej w dziale *edukacja ekologiczna* wg kierunków finansowania

Wspierane przez Fundusz zadania służyły kształtowaniu właściwych postaw człowieka wobec przyrody, upowszechnianiu wiedzy ekologicznej i inspirowaniu do praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska. Obejmowały wszystkie grupy wiekowe społeczności lokalnych.

Wybór przedsięwzięć do planu wydatków z dziedziny edukacji ekologicznej odbywał się głównie w trybie konkursowym. Procedurę przeprowadzono zgodnie z regulaminem. Ogłoszono dwie edycje konkursu. Pierwszą z terminem składania wniosków do 30 września 2016 r. i drugą do dnia 30 kwietnia 2017 r. Ogłoszenie o konkursie zamieszczono na stronie internetowej Funduszu. W pracach komisji konkursowej uczestniczyli: przedstawiciele Wojewódzkiego Funduszu: Członek Rady Nadzorczej – Jan Kowalik, Zastępca Prezesa – Lucjan Orgasiński, specjaliści ds. edukacji ekologicznej – Elżbieta Małek i Elżbieta Mitura oraz przedstawicielka pozarządowych organizacji ekologicznych – Anna Mikołajko-Rozwałka. W obydwu edycjach rozpatrzono łącznie 136 wniosków.

Znaczną ilość środków tj. 974.630 zł skierowano na realizację skoordynowanych programów edukacji ekologicznej. Dofinansowywano różnorodne formy działań: wystawy tematyczne, kampanie informacyjne, warsztaty, festyny, zakup pomocy dydaktycznych. Głównymi beneficjentami w tym zakresie były samorządy wszystkich szczebli. Wnioski

dotyczyły ich własnych inicjatyw jak również działalności pozaprogramowej w szkołach i przedszkolach. Tematyka realizowanych projektów była różnorodna: ochrona wód, powietrza, bioróżnorodności, gospodarka odpadami (w tym zakaz palenia odpadów). Na podkreślenie zasługuje kampania informacyjna UM Lublin wprowadzająca mieszkańców w zasady nowego systemu zbiórki odpadów oraz warsztaty w szkołach z cyklu „Nie truj powietrza – miej wpływ na to czym oddychasz”. Na terenie 18 gmin wchodzących w skład Związku Komunalnego Gmin Ziemi Chełmskiej przeprowadzono działania edukacyjne dotyczące selektywnej zbiórki odpadów z tworzyw sztucznych oraz ich powtórnego wykorzystania. W Gminie Wilkołaz zrealizowano program „Kochasz dzieci nie pal śmieci”. Towarzystwo dla Natury i Człowieka w Lublinie otrzymało wsparcie finansowe na kampanię antysmogową „Oddech dla Lublina”, służącą redukcji zachowań pogarszających jakość powietrza w aglomeracji lubelskiej związanych z niską emisją z indywidualnych instalacji grzewczych. Liga Ochrony Przyrody przy współpracy z Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Lublinie zorganizowała warsztaty dla nauczycieli pn. „Zrównoważona gospodarka leśna”. Roztoczański Park Narodowy przeprowadził cykl spotkań terenowych dla szkół i przedszkoli „Przyrodniczy kalejdoskop RPN” oraz urządził wystawę wraz z warsztatami pt. „Śladami Aleksandry Wachniewskiej – malarki i orędowniczki ochrony przyrody Roztocza”. Poleski Park Narodowy zorganizował zajęcia edukacyjne dla dzieci i dorosłych „Nocne życie sów w PPN” i „Odkrywamy park”. UM Puławy zaprezentował plenerową wystawę fotografii dzikiej przyrody.

W 2017 roku dofinansowano organizację różnorodnych konferencji: „Prawne obowiązki przedsiębiorców w zakresie ochrony środowiska”, „Zdrowe Budynki 2017 – Region Europa”, „Podsumowanie prac nad „Planem gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022”, „Innowacje w inżynierii kształtowania środowiska i geodezji”, „25-lecie Szczebrzeszyńskiego i Południoworoztoczańskiego Parku Krajobrazowego”, „Pszczoła w mieście”, „Zieleń a jakość życia w mieście”, „Przyroda Miasta Puławy”, „Roślinność pasów przydrożnych Lublina – potencjał i zagrożenia”.

Ważną rolę spełnia przekaz informacji dla społeczeństwa o obszarach chronionych, ich walorach, jak również obowiązujących przepisach prawnych w tym zakresie. Fundusz wspierał przedsięwzięcia służące ukierunkowaniu ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo i ochronie ich przed nadmierną antropopresją. Realizacja powyższych celów odbywała się poprzez dofinansowywanie: montażu tablic informacyjnych, organizacji ścieżek dydaktycznych, oznakowania szlaków turystyczno-przyrodniczych, tworzenia punktów edukacji leśnej. Przedsięwzięcia te realizowane były przez Nadleśnictwa: Chełm, Janów Lubelski, Krasnostaw, Kraśnik, Łuków, Świdnik. Nowe tablice informacyjne ustawiono w czterech parkach krajobrazowych województwa lubelskiego. Lubartowskie Bractwo Św. Huberta w Lubartowie urządziło ścieżkę edukacyjną na terenie Gminy Kamionka „Sukcesja leśna”, UM Puławy doposażył plenerową ścieżkę dydaktyczną w lesie komunalnym pn. „Leśna szkoła”.

Jednym z priorytetów Funduszu jest wspieranie działalności merytorycznej organizacji proekologicznych. Z dofinansowania w tym zakresie skorzystały: Liga Ochrony Przyrody – Zarząd Okręgowy w Lublinie, Towarzystwo dla Natury i Człowieka w Lublinie, Stowarzyszenie WeRWA w Chełmie, Lubartowskie Bractwo Św. Huberta w Lubartowie.

Ważne formy edukacyjne dofinansowywane przez Fundusz to konkursy i olimpiady. Na ich organizację wydatkowano 78.662 zł. Fundusz był tu głównie fundatorem nagród. Największą ilość uczestników objęły: Olimpiada Wiedzy Ekologicznej, „Poznajemy parki krajobrazowe Polski”, „Mój las”, „Bliżej pszczół”, „Święto polskiej niezapominajki” „Dzikie zwierzęta Roztocza”, „Hura Makulatura”, Turniej Wiedzy Pozarniczej „Młodzież zapobiega pożarom”. Na podkreślenie zasługują też cykliczne konkursy ekologiczne organizowane przez samorządy: powiaty – Bialski, Kraśnicki, Lubelski, Rycki oraz gminy –

Lublin, Miasto Międzyrzec Podlaski, Miasto Puławy, Hrubieszów, Janów Lubelski, Strzyżewice, Urzędów.

W roku sprawozdawczym Fundusz wspierał również wydawnictwa popularyzujące walory przyrodnicze województwa lubelskiego, jak również poświęcone różnorodnym zagadnieniom z dziedziny ochrony środowiska. Dzięki przekazanim dotacjom w łącznej wysokości 147.213 zł ukazało się szereg folderów, albumów, informatorów, map. Przykładowe z nich to: albumy pt. „Przyroda Lublina” z okazji 700-lecia Miasta Lublina, „Ptaki Łęcznej”, „Nadleśnictwo Janów Lubelski – walory przyrodnicze”, mapa „Roztocze – różnorodność przyrodnicza i dziedzictwo kulturowe”, książeczki dla dzieci „Roślinnik do kolorowania”, „Poznajemy ptaki Puław”, zeszyt edukacyjny „Kształtowanie krajobrazu założenia parkowo-ogrodowego Muzeum Zamoyskich w Kozłowie”, przewodnik „Spotkania z przyrodą na szlakach turystycznych Powiatu Biłgorajskiego”. Województwo Lubelskie wydało mapy trzech parków krajobrazowych, folder opisujący ścieżkę przyrodniczo-historyczną „Szczepreszyn – Kawęczynek” oraz grę planszową „Wędrówka po Podlaskim Przełomie Bugu”. Z inicjatywy ZO LOP w Lublinie ukazały się cztery numery czasopisma „Zielony Biuletyn”. W 2017 roku działania z dziedziny edukacji środowiskowej kontynuowały biblioteki województwa lubelskiego, wzbogacając jednocześnie zbiory w literaturę o tematyce ekologicznej. Były to: Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Książnica Zamojska w Zamościu, Miejska Biblioteka Publiczna w Kraśniku, Gminne Biblioteki Publiczne w Konopnicy i Niemcach. Za szczególnie cenną należy uznać inicjatywę Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie – organizację wystawy fotografii Artura Tabora „Nostalgiczny Bug” wraz z wakacyjnym konkursem dla młodzieży „Przyroda Ziemi Lubelskiej”.

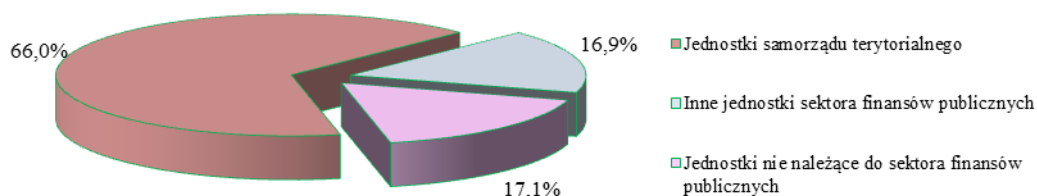
W propagowaniu problematyki ochrony środowiska i podnoszeniu kultury ekologicznej społeczeństwa ważną rolę spełniają media. Przy współpracy z Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Lublinie na antenie Radia Lublin wyemitowano cykl audycji radiowych pod wiodącym hasłem „Lasy Państwowe. Zapraszamy”. W sali widowiskowej Puławskiego Ośrodka Kultury „Dom Chemika” zaprezentowano film zrealizowany z inicjatywy Miasta Puławy pt. „Puławy – ścieżkami przyrody”.

Dofinansowane przez Fundusz zadania umożliwiły aktywizację środowisk lokalnych i upowszechnienie zachowań proekologicznych społeczeństwa.

Strukturę pomocy finansowej w dziale *edukacja ekologiczna* wg statusu prawnego kontrahentów przedstawiono w tab. 25 i na wykresie 24.

Tab. 25. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2017r. w dziale *edukacja ekologiczna* wg statusu prawnego kontrahentów (w zł i %).

Nazwa kontrahenta	Dotacje	Środki przekazane pjb	Razem	Udział %
Jednostki samorządu terytorialnego	850 410	0	850 410	66,0
Inne jednostki sektora finansów publicznych	198 485	19 500	217 985	16,9
Jednostki nie należące do sektora finansów publicznych	219 918	0	219 918	17,1
Razem	1 268 813	19 500	1 288 313	100,0

Wykres 24. Struktura pomocy finansowej w dziale edukacja ekologiczna wg statusu prawnego kontrahentów

W 2017 roku największą ilość projektów z dziedziny edukacji ekologicznej zrealizowały jednostki samorządu terytorialnego, które uzyskały 66% środków wydatkowanych w omawianym dziale.

7. MONITORING STANU ŚRODOWISKA

WFOŚiGW w Lublinie dofinansował w roku 2017 r. cztery zadania w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, które zostały zrealizowane przez Inspekcję Ochrony Środowiska Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, na które przekazano 545.254 zł.

Kwotę 490.693 zł przekazano na zadanie pn. „*Doposażenie posiadanej aparatury w Laboratorium WIOŚ w Lublinie w celu spełnienia wymagań przepisów prawa, akredytacji i norm badawczych odnośnie prowadzenia i planowanego rozszerzenia zakresu badań monitoringowych i kontrolnych*”. Przekazane środki zostały wykorzystane na zakup analizatora do pomiarów stężeń węglowodorów BTEX w powietrzu atmosferycznym z detektorem fotojonizującym, prekoncentracją i desorpcją termiczną. Ponadto w ramach tego zadania zakupiono dwie przyczepy pomiarowe typu CARGO z niezbędnym wyposażeniem do realizacji pomiarów poziomów hałasu wprowadzanego do środowiska w związku z eksploatacją dróg, linii kolejowych oraz lotnisk wraz z dwoma kompletnymi miernikami poziomu dźwięku klasy I.

Kolejne zadanie polegało na wydaniu w nakładzie 1500 egzemplarzy "Raportu o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2016 roku" i zostało zrealizowane kosztem 20.133 zł.

Na pozostałe dwa zadania Wojewódzki Fundusz przeznaczył 34.428 zł na zakup trzech chłodziarek spełniających wymagania polskich norm serii PN-EN ISO 5667 odnośnie przechowywania próbek do badań jak również do przechowywania wzorców i materiałów referencyjnych.

8. ZAPOBIEGANIE I LIKWIDACJA POWAŻNYCH AWARI I ICH SKUTKÓW

W roku sprawozdawczym Fundusz zawarł 50 umów na łączną kwotę 4.627.445 zł, w tym 13 umów pożyczkowych na kwotę 3.350.800 zł, 37 umów dotacji na kwotę 1.276.645 zł.

Koszt całkowity zadań współfinansowanych przez Fundusz na podstawie zawartych umów wyniósł 12.834.598 zł. Udział pomocy finansowej Funduszu w omawianym dziale stanowił 36,1 % kosztów całkowitych zadań.

Ogółem w 2017 roku na *nadzwyczajne zagrożenia środowiska* wydatkowano kwotę 4.650.232 zł, z czego 3.350.800 zł stanowiły pożyczki, 1.299.432 zł – dotacje, w tym zobowiązania z umów z lat poprzednich wynosiły 23.000 zł.

Pomoc finansowa Funduszu przeznaczona była przede wszystkim na zakup sprzętu dla jednostek Państwowej i Ochotniczej Straży Pożarnej. Współfinansowano m.in. zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych i sprzętu przeciwpożarowego.

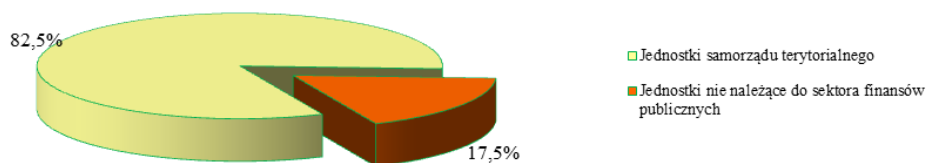
Dofinansowano: zakup 22 samochodów, w tym 19 dla jednostek ochotniczej straży pożarnej, 3 dla państwowej straży pożarnej, zakup 5 motopomp, 5 zestawów hydraulicznych do ratownictwa technicznego, 5 sztuk silników zaburtowych do łodzi ratowniczych, 2 sztuki agregatów prądotwórczych, 10 sztuk aparatów ochrony dróg oddechowych oraz zakup dwóch pojazdów wyposażonych w specjalistyczny sprzęt do wykrywania zanieczyszczeń środowiska na potrzeby Eko-Patrolu dla Straży Miejskiej w Puławach i w Świdniku.

Część z wyżej wymienionych zadań (zakup średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych dla jednostek OSP z terenu gminy: Batorz, Stoczek Łukowski, Krzywda, Goraj, Chodel, Wólka) były realizowane przy współdziałaniu środków finansowych pochodzących z UE z programu RPO WL 2014-2020. Na inwestycje te przekazano kwotę 1.947.300 zł.

Głównym kontrahentem Funduszu w dziale *zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków* były jednostki samorządu terytorialnego.

Tab. 26. Struktura pomocy finansowej zrealizowanej przez WFOŚiGW w Lublinie w 2017 r. w dziale *zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków* wg statusu prawnego kontrahentów (w zł i %).

Nazwa kontrahenta	Pożyczki	Dotacje	Razem	Udział %
Jednostki samorządu terytorialnego	3 350 800	486 560	3 837 360	82,5
Jednostki nie należące do sektora finansów publicznych	0	812 872	812 872	17,5
Razem	3 350 800	1 299 432	4 650 232	100,0

Wykres 25. Struktura pomocy finansowej w dziale *zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków* wg statusu prawnego kontrahentów

9. INNE KIERUNKI POMOCY

W dziale *inne* Fundusz zawarł 5 umów dotacji na kwotę 219.775 zł, przy koszcie całkowitym współfinansowanych zadań wynoszącym 489.225 zł.

Udział pomocy finansowej Funduszu w omawianym dziale stanowił 44,9 % kosztów całkowitych.

Ogółem na *inne kierunki pomocy* wydatkowano kwotę 224.795 zł w formie dotacji. W ramach tej kwoty przekazano środki min.: na zakup licencji na użytkowanie programów komputerowych do weryfikacji i naliczania opłat za korzystanie ze środowiska, na opracowanie sprawozdania z realizacji planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego za lata 2014-2016 oraz na opracowanie raportu z wykonania programu ochrony środowiska województwa lubelskiego za lata 2015-2017. Zadania te były realizowane przez Województwo Lubelskie.

Ponadto od 2006 roku zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 lipca 2006 r. w sprawie zwrotu gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości, będących własnością Skarbu Państwa, gruntów pokrytych wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych, oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne (Dz. U. Nr 142, poz. 1023), Fundusz po złożeniu przez gminę wniosku o zwrot „utraconych dochodów” przekazuje gminom kwotę środków stanowiącą równowartość wysokości tych dochodów. W ubiegłym roku była to kwota 9.253 zł.

VI. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA FUNDUSZU

W 2017 r. specjaliści Wojewódzkiego Funduszu przeprowadzili łącznie 167 kontroli z przebiegu realizacji zadań współfinansowanych przez Wojewódzki Fundusz, w tym 140 kontroli dotyczyło zadań inwestycyjnych i pozostałe kontrole w liczbie 27 dotyczyły zadań nieinwestycyjnych.

Kontrole dotyczyły następujących działów ochrony środowiska:

- ochrona wód (budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa i renowacja kanalizacji sanitarnej i deszczowej, budowa przydomowych oczyszczalni, zakup samochodu asenizacyjnego) – **28** kontroli,
- gospodarka wodna (budowa i przebudowa sieci wodociągowej i rozbudowa stacji uzdatniania wody) – **13** kontroli,
- ochrona atmosfery (modernizacja kotłowni ze zmianą paliwa na ekologiczne, modernizacja sieci ciepłowniczych, termomodernizacja budynków oraz modernizacja urządzeń służących do redukcji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, instalacja odnawialnych źródeł energii) – **83** kontrole,
- ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami (rekultywacja składowiska odpadów, zakup pojemników na odpady komunalne, zakup samochodu specjalistycznego do wywozu nieczystości, usuwanie wyrobów zawierających azbest) – **23** kontrole,
- ochrona przyrody (leczenie i pielęgnacja drzew, renowacja i utrzymanie zieleni, urządzenie nowych terenów zieleni, zabiegi czynnej ochrony przyrody) – **8** kontroli,
- edukacja ekologiczna (programy edukacji ekologicznej prowadzone w placówkach oświatowych) – **2** kontrole,
- zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków (doposażenie w sprzęt ratownictwa techniczno-ekologicznego) – **10** kontroli.

Celem kontroli było sprawdzenie inwestycji w miejscu ich realizacji, a także sprawdzenie realizacji przedsięwzięć, a w szczególności: zgodności realizacji zadania z harmonogramem rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do umowy, terminu zakończenia zadania, wykorzystania środków zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym, efektów rzeczowych i ekologicznych osiągniętych w wyniku realizacji zadania oraz umieszczenia informacji o dofinansowaniu zadania ze środków Funduszu, zgodnie z zapisami umowy. W 2017 r. wszystkie przeprowadzone kontrole zakończyły się wynikiem pozytywnym. Wszystkie zadania zostały wykonane w terminach umownych i zgodnie z harmonogramami rzeczowo-finansowymi.

VII. PODSUMOWANIE

W 2017 r. Fundusz współpracował głównie z jednostkami samorządu terytorialnego. Ze środków Funduszu korzystały także podmioty gospodarcze, jednostki publiczne, organizacje pozarządowe i osoby fizyczne. Fundusz oferując preferencyjne formy

finansowania, umożliwił realizację inwestycji służących ochronie środowiska na terenie województwa lubelskiego.

Realizując działalność statutową Fundusz współpracował z:

- 1) organami państwowymi i samorządowymi na szczeblu wojewódzkim, tj. Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Lublinie, Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Lublinie i Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie w zakresie ustalania przedsięwzięć priorytetowych oraz współfinansowania zadań przez nich realizowanych,
- 2) Narodowym Funduszem podstawie „Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020 z perspektywą do 2023 roku”.

W 2017 roku Fundusz kontynuował realizację Porozumienia z NFOŚiGW w sprawie powierzenia niektórych czynności w ramach Krajowego Systemu Zielonych Inwestycji obejmującego kontrolę wykorzystania przez beneficjentów środków pochodzących z umów o sprzedaży jednostek przyznanej emisji AAU. W ramach Porozumienia Fundusz w roku sprawozdawczym przeprowadził siedem kontroli przedsięwzięć w okresie ich trwałości,

- 3) Bankiem Ochrony Środowiska na podstawie umowy o współpracy. W 2017 r. Fundusz przekazał kwotę 0,6 mln zł na częściową spłatę kapitału kredytów bankowych udzielanych przez BOŚ osobom fizycznym na: budowę przydomowych oczyszczalni ścieków o przepustowości do 50 m³/d i budowę mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii, takich jak instalacje fotowoltaiczne, pompy ciepła, solary oraz kotły na biomasę.

W celu efektywnego przekazywania informacji o możliwościach finansowania przez Fundusz przedsięwzięć na bieżąco aktualizowano stronę internetową Funduszu pod adresem www.wfos.lublin.pl, na której umieszczono wszystkie informacje dotyczące możliwości uzyskania dofinansowania, m.in.: „Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz tryb i zasady udzielania i rozliczania dotacji ze środków WFOŚiGW w Lublinie”, „Listę przedsięwzięć priorytetowych WFOŚiGW w Lublinie przewidzianych do dofinansowania w roku 2018”, „Strategię działania WFOŚiGW w Lublinie na lata 2017-2020”, dokumenty i informacje dotyczące Funduszy Europejskich, wzory wniosków i wymaganych do nich załączników, a także ogłoszenia na temat: trybu konkursowego wyboru zadań z zakresu edukacji ekologicznej i naboru wniosków w ramach projektu pn. EKODOM.

Przedstawiciele Funduszu w roku sprawozdawczym brali udział w seminariach i konferencjach oraz naradach dotyczących ochrony środowiska w województwie lubelskim, na których to spotkaniach prezentowano możliwości finansowania przedsięwzięć ze środków Funduszu w Lublinie.